

Domoljub

V Ljubljani, 16. septembra 1936

Leto 49 • Štev. 38

Slov. tabor v Novem mestu

Za mogočnima taboroma slovenskega ljudstva v Mengšu in Mariboru, kjer so se zbrale ogromne množice Slovencev, da bi poudarile svoje zahteve in dale oporo svojim zastopnikom v vladi, so se dvignili tudi naši Dolenjci in prišli na slovenski tabor v Novem mestu v takem številu, da so po izjavi ministra dr. Kreka posekali Mengšane in Mariborčane.

Nad 10.000 mož in fantov

Je v nedeljo dopoldne kot urejena vojska prikorakalo v dveh mogočnih kolonah na glavni trg v Novem mestu in ga do zadnjega kotička napolnilo. Nič ni pomagalo strašenje z bombami, nič grožnje liberalnih magnatov, nič plačan trop smačkovcev iz Bele Krajine. Prava slovenska ljudska fronta se je dvignila preko vseh ovir na svoj zmagoslavni pohod. Zanimivo je bilo gledati novomeške magnate, ki so pričakovali na shodu le par sto pobleh-nih kmečkih možičkov, kako so v zadnjem trenutku rinili zastave s svojih podstrešij, ko so videli, da postaja trg premajhen za tisoče mož in fantov, od katerih ti gospodje žive.

Nad 200 rediteljev pod vodstvom g. Fr. Pelka je poskrbelo za vzoren red, tako da so množice v mogočnih sprevodih, spremljane od godb in narodnih noš, pravočasno prišle na trg in da se je zborovanje lahko v redu začelo.

Zborovanje je z običajnimi formalnostmi začel odvetnik D. Weble, ki je predstavil poslušalcem govornike in opravičil odsotnost dr. Korošca, ki je kot namestnik predsednika vlade moral ostati v Belgradu. Navzočim govornikom in dr. Korošču so zborovalci priredili navdušene manifestacije.

Prvi je spregovoril minister dr. Krek.

Iz govora ministra dr. Kreka

Današnji tabor naj bo odgovor onim, ki so 5 let dopovedovali Slovincem in Jugoslavi, da Koroščeve stranke ni več, da smo ga izdali in da sta nas Kramer in Pucelj po-teptala. Naj bo ta tabor tudi izraz našega ponosa in veselja. Vsakdo, ki je v preteklih letih čutil blagodatni diktature, ko je stal za njim žandar, špijon in ovaduh, naj danes za-čuti, da živimo v drugačni dobi. Nesrečo nad nesrečo je grmadil na slovensko skupnost in tudi vso državo bivši diktatorski režim, največji zločin pa je povzročil, ko je večino slovenskega ljudstva proglasil za nenacionalne-ga, sebe pa legitimiral kot patentirane pa-triote. To piškavo in hudobno geslo so si izbrali, da so se slinili tistim v Belgradu, da bi le-ti smatrali, kako potrebno je razgnati in uničiti Koroščevo stranko. Videli pa smo, da je težko ostati na oblasti proti ljudstvu.

Zato smo odšli od volitev do volitev in vsa-ke od njih so bile velike postaje križevega pota slovenskega naroda. Zato so internirali dr. Korošca, dr. Natlačenca, dr. Kulovca, zato so zaprli na stotine slovenskih mož in fantov.

Glede gospodarstva je minister dr. Krek poudaril, da je ozdravljenje našega gospodar-skega življenja silno težavno delo, ki ga je lahko kritizirati. Toda glede Slovenije je tre-ba ugotoviti, da je v sadnjem letu dobila za javna dela 80 milijonov dinarjev. Predvsem nujno pa se vlada peča z ozdravljenjem kre-ditnih razmer, zlasti pa kmečkih dolgov. Gle-de slehernih je nešteto predlogov, toda vsi so si edini v tem, da če kmet ne more sam pla-čati, mora kdo drug plačati mesto njega. Kako, v kakšni obliki in obsegu, to ugotoviti je naloga vlade. Vprašanje bo rešeno še te-kom tega ali prihodnjega meseca. Vprašanje je sicer, ali bomo z nje zadovoljni ali ne, ven-dar bo pomenila močan korak naprej k ozdravljenju vsega gospodarstva.

Slednjit je minister spregovoril še o raz-merju do Hrvatov, kjer je poudaril geslo: Či-sti računi, dobri sosede! Dr. Maček je vo-ditelj Hrvatov, dr. Korošec voditelj Slovincov. Oba uživata zaupanje vsega naroda. V takti-nem vprašanju pa se ločita: Slovenci gledamo stvari, kakršne so. Za nas pomeni Belgrad politično bojišče, na katerem se edino morejo izvojevati zmage. In če hočemo izvojevati kakšno zmago, moramo iti tja. Računamo z gotovim dejstvom in zato hodimo v Belgrad, da od tam branimo slovenske interese. Tam se bo odločilo, koliko avtonomije, samouprave in samostojnosti bo imela posamezna dežela, in tam se bo rešilo tudi hrvatsko vprašanje. Hrvati pa pravijo narobe: Ostali bomo doma toliko časa, da nam bo hrvatsko vprašanje zrelo in rešeno padlo v naročje. Zato tudi nam očitajo, da smo najprej ostali doma, potem pa smo šli v Belgrad. Pri tem pa smo se ravnali po preprostem receptu slovenskega kmeta: Če so zunaj nalivi, toča, viharji, takrat sedi za pečjo, ko pa minejo, gre ven. Kadar je v Belgradu grdo in hudo vreme, da pravi za-stopniki ljudstva ne morejo nič opraviti, osta-nemo doma, kadar pa se da kaj napraviti, moramo hiteti tja.

Iz govora ministra dr. Kulovca

Dobro in prav je, da pogledamo nekoliko v zgodovino: Pred tremi leti je bil prav tukaj-le shod, ki so se ga pa udeležili drugi ljudje z drugimi cilji. Po namerah, tedanjih samo-poklicancev naj bi bil tisti shod sodnji dan za pristaše SLS. Poklicali so na ta shod dve najavnejši zvezdi tedanje diktature. Ena od njiju je govorila o skrbni domovini, ki je

silno potrpežljiva in ki popušča napram svo-jim nepokornim otrokom, toda slednjit se mora pa vendar uveljaviti geslo: Vivat ju-stitia! In ta pravica je bila taka, da je pre-gnala vodstvo SLS v internacijo in razpustila naše občinske odbore. Isti govornik je kričal, da večina slovenskega naroda nikdar več ne bo prišla do veljave. In kaj je danes? Kje so nasilniki, kje so njihova prerokovanja?

Bila je v resnici črna noč. Bilo pa je to početje nasprotnikov početje otroka, ki gre skozi gozd in si preganja strah s kričanjem. Teh ljudi je bilo strah našega ljudstva in zato so kričali in povzročali viharje. Tedanjim klevetnikom je priskočil na pomoč tudi te-danji šmihelski občinski odbor. Sklenili so resolucijo v treh točkah: V prvi imenujejo pristaše SLS notranje sovražnike države, ki jim je treba stopiti v bok. Nadalje opozar-jajo, da je tri četrtine prebivalstva odobrilo nasilen režim in da je le ena četrtina po-kazala samo razkrajevalne namene. V tretji točki pa kličejo hudiča in birča nad sloven-sko ljudstvo. Toda kje so ti šmihelski nasil-niki? Pri zadnjih volitvah so dobili pravi za-stopniki ljudstva večino in danes vlada v tej največji slovenski podeželski občini naš ob-činski odbor. Pri zadnjih občinskih volitvah so vse občine okrog Novega mesta padle v roke našega ljudstva, čeprav so tudi nasprot-niki mogli svobodno voliti in agitirati zase. Pod enim praporom so se znašli vsi nasprot-niki od nacionalistov preko Mačkovcev do komunistov. 25. oktobra pa bodo po vsej Slo-veniji občinske volitve, pri katerih bo moglo naše ljudstvo izpričati svojo slovensko zavest in zvestobo!

Naše ljudstvo ima zapisana pota svojega življenja v svojem srcu in zato jih ni zapustilo. Videli pa smo, da je tisti, ki je pokazal ne-omajno stalnost in vztrajno slovenstvo, naša vas. Edino naša vas je bila čuvar slovenstva, ker so njeni prebivalci zakoreninjeni v svoji zemlji, vse drugo pa je kolebalo in omahovalo. Iz zemlje izkoreninjeni del je izdal slovensko ljudsko skupnost in danes pristaja tudi ko-munizem v maski ljudske fronte.

Mi pristaši bivše SLS lahko govorimo odkrito navzgor in navzdol. Ko je bila naša stranka ustanovljena, je prisluhnila utripom naše ljudske duše, strnila te utripe v pro-gram, ga javno izpovedovala in se zanj bo-rila in od nje ne bo nikdar odstopila. Ho-čemo dela, ki bo zajelo ves narod, hočemo sproščenja vseh narodnih sil in hočemo, da se odstranijo tudi vse ovire, ki so nam na poti. Zaradi tega smo rekli: Mi zahtevamo avtonomijo! Ko smo to izgovarjali, so nam očitali protidržavnost. Danes zopet kliče-mo: Hočemo polno samoupravo! V smislu tega za-hlevamo, da se nam prepusti sorazmernen del naših dohodkov in naših davkov, da moremo

„Nepolitične gospodarske liste“

Kljub temu, da se je mesec dni trdilo, da se prenaslanjanje, odvijanje in poudarjanje JNS, se vendar zdi, da bo vse dele brezsporne. Tudi znameniti poslovec, da so stranki naselili kar dve glavi, eno zaresno: Petra Žarkoviča, drugo pa čisto: Nikoča Urmanoviča, se menda ni obnesel. Šteflični volilci, ki so jih gospodje od JNS le pred dobrim letom pregledali za voljo svoje, so ji obrnili hrbet in sedaj ta dvočlana stranka tako v obliki ostrih političnih voditeljev narodov, kdaj ji bo usoda zopet potekala v roke bli, v katerim bodo svojim nevednim nekdanjim pristnikom opet vbojali »gospodarske misli« v glavo. Pa jim naskrat slabo kaže. Narod se pozabi tako hitro tega, kar je bilo. Se dobro se spomnja vlade sedanje glave JNS — Žarkoviča. Kaj je on naredil za narod? Ni! In čista glava JNS — Urmanovič je tudi vladal v diktaturi nad narod. Kaj je storil zanj? Tudi ni! Sedaj sta obe skupaj. Kaj naj ljudstvo pričakuje od obeh? To, kar pove preprosti račun: da je namreč dvakrat nič — še vedno nič! S tem računom se mora JNS sprijazniti, ne pozna niti!

Zdi se, da so se voditelji JNS, ki pripadajo slovenskemu plemenu, le kar udali v svoje usode, čeprav neradi. To sklepamo iz tega, kar pri običajnih volitvah v naše dežele nikjer ne upajo pokazati svoje prave barve, ampak se skrivajo za razne prijetne domene in vabljive naslove in družijo s ljudmi vse barve, da bi na ta način mogli v kakem ribarju. Zato se base so redki sravnjivi pristaji JNS po naši deželi zopet prišli na dan z geslom, da gre običajnih volitvah ne gre za politiko, ampak zgolj za kraljevo gospodarsko vprašanje, katere je treba reševati iz domačih vidikov, brez osira na državno politiko.

Treba je dobro paziti, kdo se ti ljudje, ki hočejo najvnetost nekaterih neodločnih volilcev izrabiti v svojo korist. Svojim listam hočejo dati znak nepolitičnosti, toda le pred volitvami. Le pogledite, kako delne uspehe takih list izražajo njihovo čestopije, ki daje tem listam takoj politično obidele in jih izražajo v to, da poskušajo rušiti ugled sedanje vlade. Zakaj pa gospodje od JNS, ki jim je

danes toliko na svoj gospodarstvo občin, pred tremi leti niso nastopili pri volitvah v gospodarske liste? Zakaj takrat niso pustili svojim političnim nasprotnikom niti list postaviti, ampak so vsak poskus nutili s bojnostjo, zapori in denarnimi korakmi. Zakaj so takrat vsakogar, ki ni hotel iti voliti volilnih kandidatov, terorizirali, zapostavljali in dolili protidržavnosti in veleizdaje? O, preveč je kosmata JNSarška koda, da bi jo bilo mogoče tako hitro preleviti. Saj vendar gospodje, ki vodijo JNS, vsemmer povdarjajo, da je stranka ostala to, kar je bila. Zato je skrivaje za nepolitične plitovce tem ljudem le eden izmed načinov, kako bi vstili na svoje limatec tim več gimpeljov.

In gospodarske liste so njihove liste. Da bi vaji o gospodarstvu močitali! Kaj mislite, da so ljudje le pozabili, kakšne »gospodarske« ste pri zadnjih volitvah dvignili na občinske stolčke? Ena izmed mnogih žalostnih agodovinskih »naslov« JNS je tudi ta, da je vplajala korupcija v naše občine. Ni jim šlo za to, da bi občine imele dobre gospodarje v vodstvu, ampak strastne strankarske priganjbe, kateri so smeli, v nadi, da bodo na viadi do sodejega dne popoldne, po mili volji gospodariti s ljudskim denarjem pri dohah, pri koruzi, cementu, ovsu in ipiritu, pri podporah, fondih itd. Saj imajo že eno leto revizorji polno dela pri občinah in tudi sodišča so se imela in bodo še imela priliko poučevati JNSarske podeželske magnate, da bodo znali razločevati med tem kar je moje in kar je tuje. In ravno isti ljudje, ki so sedaj tri leta gospodarske uničevali naše občine, sedaj zopet nabirajo sled volilni ljudi, ki naj bi podpirali njihovo zgolj »gospodarsko« politiko na občinah.

Dobro se zavedajmo, zakaj gre našim nasprotnikom! Sovražstvo proti vsemu, kar je pristno ljudskega in slovenskega jih vodi. Zato se JNSarji za obinske volitve pobratijo z vankonsur, s socijalisti in komunisti — s Parliem in Mačkom; vsak pijanček in vsaka lema jim je dobra, da ga kandidirajo na listi, ki je protijudski in protislovenski.

Za sklep le nekaj, kar prav dobro tla-

razvili vse naše delavne sile. Leta 1920. smo rekli, da bo država pahnjena v nesrečo, če jo oblečemo v centralistični jopič. Tedaj se je dal narod ogoljufati: S slovenskimi glasovi je bila izglasovana centralistična ustava. Takrat smo prerokovali nesrečo, in ker smo jo prerokovali in zraven ne odnehali od naših sahtev, smo bili razvpiti kot protidržavni elementi. Danes se splošno govori, da se centralizem ni obnesel, da pomeni nesrečo. Tako govore celo tisti, ki so ga zakrivali in sedaj sahteja od nas, da ga že noč odpravimo. Le-tom pravimo: Vi očetje našega centralizma, ki ste zakrivali toliko nesreč in gorja slovenskemu narodu, imate edino pravico, da se poberete iz slovenskih vrst!

Minister dr. Kulovec nato obračunava z onimi, ki hočejo cepiti slovensko skupnost s geslom slovenske fronte in poudarja:

Slovenska fronta je tava, kjer je ogromna večina slovenskega ljudstva. Ogromna večina slovenskega ljudstva pa je v vrstah bivše SLS. Zato je le ta fronta resnična slovenska fronta. Onim, ki hočejo slabiti slovensko skupnost, pa pravimo: Dali smo svobodo,

da se more govoriti in pisati. Ni pa ta svoboda zato, da bi se izrabljala v razdiralne namene. Proti takim ljudem bomo nastopili z vso oostrostjo, ker nam je za slovenske in državne interese.

V 13 občinah novomeškega okraja so bile letos volitve. Vse občine so padle v naše roke, da je Novo mesto blokirano. To naj bo zanj opomin: Ali z ljudstvom, ali proti ljudstvu!

Govora obeh ministrov, zlasti odločne besede dr. Kulovca so tisočglave množice neprestano prekinjale z mogočnim odobravanjem.

Na taboru so se nastopili župan šimelske občine Brulc, ki je tabor pozdravil v imenu kmečke rveze in krepko poudaril zahteve dolnjaškega ljudstva, dalje bivši poslanec Smodej iz Belgrada in R. Smersu iz Ljubljane, ki sta s svojimi kremenitimi izjavami množice naravnost navduhila.

Tabor se je v popolnem redu in disciplini končal in popoldne so tisoč glave množice dolnjaških mož in fantov odšli polne navdušenja na svoje domove.

strica, kakšni so naši podeželski magnati JNS, v Zuzemberku, kjer je slovensko ljudstvo skoraj soglasno volilo listo JRZ, je šla »pur-garija« z malimi izjemami voliti listo JNS, tako kot povod po gnilih in nadutih podeželskih gnezdih, ki so bila nekdanj središča podeželskih oderahov in kjer uganja sedaj svoje »bejelovalništvo« zapita inteligenca in politika, plašana z denarjem, ki je iztisan iz foljev našega ljudstva. Ker je pa lista ljudi, ki so si izkopali prepad med seboj in narodom, žalostno propadla, so »purgarije« rvece v historičnih napadih škripali z zobmi in na glas jokali. Svojem čustvom so pa dajali tiraz z vzkliki: Živijo Španija, živijo komunisti! Te besede niso prišle morda iz ust pijanih fantalinov, kričale so tako kot posnemamo po belgrajski »Samoupravu« — na predne dame in žani sokola. Dobro je, da si to zapomnimo.

Pri tem nam prihaja na misel, da so pred par leti stotine slovenskih fantov, mož, žena in deklet sedele po letah, češ, da so vzklikale: »Živijo svoboda, živijo dr. Korosek«

Dovolj. Vskemu zavednemu Slovincu je jasno, kaj se skriva pod liberalnimi »gospodarskimi« listami, zato komaj čakamo, da bo prišel dan obračuna, ki bo pokazal, kje je narod, kje pa so janjčarji in sovražniki naše narodne skupnosti.

Podpore za razkuževanje semen

Na osnovi zakona o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin je dal ban naše banovine sledeča navodila za podeljevanje prispevkov v svrhu zatiranja škodljivcev:

Za pobiranje smrdljive smeti na pčenic, pokrite smeti na jedrenu, pralnice smeti na ovni, pralnice jedrenu in smetane plesni, t. j. bolezni, ki se morejo s priločen zatirati s raznimi strupenimi sredstvi, bodisi z namakanjem ali s praljenjem, bo kraljevska banka uprava podeljevala v mejah proračunske možnosti prispevke občinam, zadrugam in društvom oziroma njih podružnicam, sretnjam, vaškim odborom in sličnim kmetijskim zadrugam.

Navedene organizacije, ki želijo prositi za prispevek v svrhu zatiranja naštetih rastlinskih bolezni, si morajo nabaviti v ta namen potrebne priprave za praljenje ali za namakanje semen in morajo imeti strokovno izvršbano osebo, ki bo nadzirala razkuževanje. Priprave za praljenje oziroma namakanje morajo biti z ozirom na število kmetovalcev, ki bi se teh priprav postuževali, primerne velike in njih število zadostno.

Organizacije, ki prosijo za podporo v to svrhu, se zavežejo v prošnji, da bodo nudile svojim članom nabavljeno razkuževalno sredstvo po znani ceni, ki odgovarja nabavnim stroškom, zmanjšanim z banovinskimi prispevkom, in da bodo dale priprave, če jih ne uporabljajo člani, proti primerni odškodnini tudi nečlanom na razpolago.

Tonadavne prošnje se vlagajo preko pristojnega okrajnega načelstva, ki se preprča, če so izpolnjeni pogoji ter to potrdi na prošnji. Banaka uprava bo nakazovala na podlagi potrdila okrajnega načelstva in na podlagi računa trdke, ki je dobavila razkužilo, prispevke do polovične višine nabavne cene.

Kontrola o pravilnem izvajanju teh navodil vrši pristojni okrajni kmetijski referat.

Vlada hoče delavstvu pomagati

Na shodu v Kragujevcu je izjavil minister Cvetkovič tudi sledeče:

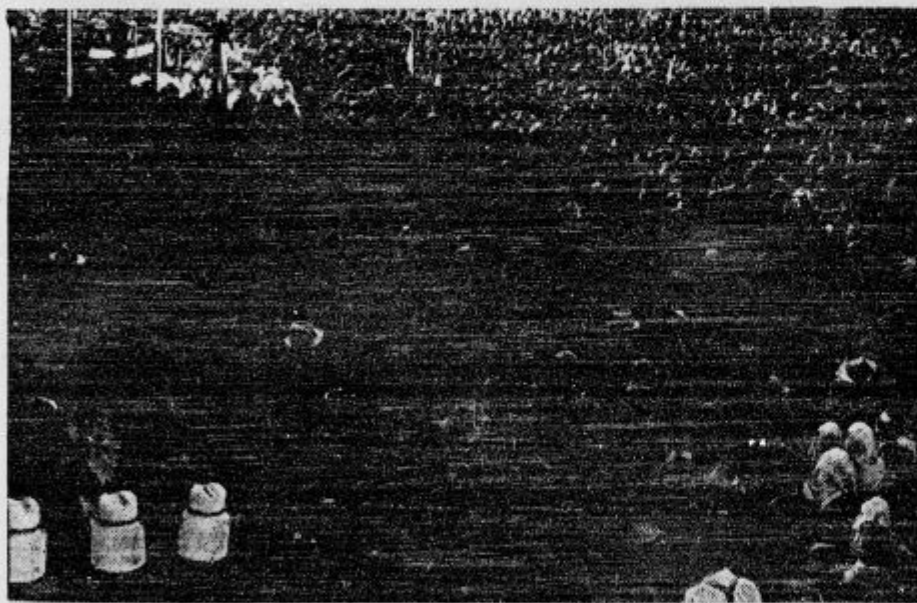
Zakonodaja si je lepo zasnovala določbe, ki naj zaščitijo delavstvo, toda tisti, ki jim je poverjeno, da izvrše organizacijo tega dela, niso bili kos delavskim problemom, temveč so se bavili s politiko raznih internacional ter niso izpolnili glavnega cilja ter so vzrok, da so vse te ustanove doživle popoln polom. Če pogledamo uredbo o zavarovanju delavcev, če pogledamo njihovo ureditev, boste videli, da so te ustanove birokratske. Uradi za zavarovanje delavcev imajo več ko 100 milijonov Din od delavskih mezd. Prav tako so borze dela in delavske zbornice ustanove, kamor nosijo delavci težke milijone. Ali so te ustanove, kjer danes vodijo in gospodarijo tako imenovani voditelji, pokazale učinkovite uspehe? V teh delavskih ustanovah se je ustvarjalo besno samoznanstvo, ki ima pred očmi samo svojo korist. Hočemo napraviti konec tem razmeram.

Nekateri ljudje govore: Dajte nam svobodo, ne moremo se organizirati. Takim zmerom odgovorjam: Kdaj je bila v tej državi zadnjih pet ali šest let dovoljena stavka? Kdaj je bilo dovoljeno, da se delavci bore za svoje gospodarske pravice? Nikoli! Vzemimo n. pr. zadnjo slavno gradbenih de-

lavcev v Belgradu. Uspeli so zboljšati si meze za 50 do 60 odstotkov. Prav tako je bilo z drugimi stavkami. Zmerom sem bil na strani upravičenih delavskih želja in sem vse storil, kar je bilo v moji moči, da pridejo delavci do izpolnitve svojih upravičenih želja. Vlada si prizadeva, da ustreže upravičenim delavskim zahtevam. Posebno dela za ureditev velikih vprašanj, kakor vprašanja o sprejetju uredbe o splošnem zavarovanju delavstva za onemoglost, starost in smrt. V naši državi je doslej vladalo strašno izkoriščanje. Sklenili smo, da to preprečimo, in sicer z izdajo uredbe, ki bo v kratkem izšla. Ta uredba bo končno uredila vprašanje minimalnih mezd na temelju osemurnega delavnika, tako da bodo delavci mogli bolje živeti.

Prav tako pripravljamo uredbo o zavarovanju delavstva za primer onemoglosti, starosti in smrti. Imam pooblastilo v finančnem zakonu, da to izvedem še v tem letu. Po zaslugi kraljevske vlade bo to vprašanje kmalu odstavljeno z dnevnega reda.

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

Pogled na del zborovalcev na slo venakem taborn v Novem mestu.

V nedeljo so Belokranjci pokazali v Ljubljani svoje narodne plesne in običaje.

**Ne reci: jutril
Neguj že danes
svoje zobe
vzemi**

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Slovenski fantje in moške prihajajo v mogočnih kolonah na tabor v Novem mestu.

Taborn JRZ na Dobrovi

Sporoč: Ob 10 zbiranje udeležencev, narodnih noš, konjenikov, kolesarjev in drugih udeležencev pri šoli na Dobrovi. Tam čaka tudi godba. Ob 11 sprejem ministra dr. Kreka, drugih govornikov in zastopnikov banovinskega odbora JRZ. Po sprejemu se razvije sprevod in krene na zborovalni prostor, kjer se takoj odpre zborovanje. Govorili bodo min. dr. Krek, Miloš Stare in ravn. Fr. Gabrovšek. Vabimo Vas, da se v obilnem številu udeležite manifestacije za našega voditelja in za naše slovenske ideale. Pridite v narodnih nošah. Kolesarji, ovenčajte kolesa! Pridite z zastavami! Na konjih! Na Borštinkovem trgu v Ljubljani bodo dopoldne na razpolago veliki avtobusi, ki bodo vozili skozi Vič na Dobrovo in nazaj. Maša bo na Dobrovi ob 9.

IZ DOMAČE POLITIKE

Zborovanje JRZ na Debrevi bo v nedeljo, dne 20. septembra t. l. ob 10 dopoldne. Na zborovanju bodo govorili: minister dr. Krek Miha, Miloš Stare in drugi govorniki ter zastopnik banovinskega odbora JRZ. Ker je zborovanje velike važnosti za bodoče občinske volitve, Vas vabimo, da se ga gotovo udeležite ter s tem manifestirate za politiko našega voditelja dr. Ant. Korošca — Okrajni odbor JRZ.

d Zveza kmetijskih fantov in deklet je imela te dni občni zbor, ki je pokazal, da se večina za enkrat ne nagiblje slovenskemu mačkostvu, ampak k političnim ciljem dr. Marušića.

d Opozorjamo na oglas damske konfekcije v Ljubljani.

d Jugoslavija ima naravnih zakladov dovolj, manjka ji le bencina. Te dni se je mudil naš ministrski predsednik dr. Stojadinović v Romuniji in je pri tej priliki podpisal dogovor, da bodo jugoslovanska vojska, jugoslovansko letalstvo in vojna mornarica z romunskim bencinom popolnoma preskrbljene. Romunija pa dobi iz Jugoslavije baker. Zgradili bodo tudi most čez Donavo.

d So se ga naveličali poslušati. Dragoljub Jovanović, ki pripada levemu krilu združene opozicije, je nameraval v belopalanškem okraju imeti političen shod. Njegovo namero so pa preprečili kmetje, ki so se v velikem številu zbrali na ta sestanek. Vsi navzoči so, kakor se je kmalu ugotovilo, pripadali JRZ. Dragoljub Jovanović tega v začetku ni vedel in je mislil, da bo imel v tem kraju enkrat zelo uspel shod. Čim pa je začel govoriti, so ga začeli kmetje motiti z medklci, ki so Jovanovića prisilili, da je prenehal govoriti in zapustil vas.

d Na shodu JRZ v Sanskem mostu v Bosni je minister dr. Spaho izjavil tudi to-le: Mi iskreno želimo, je nadaljeval dr. Spaho, da bi prišlo na sporazumu ljudskih množic in da bi pri tem sporazumu sodelovali pravi predstavniki Hrvatov. Obstoje hrvatskega vprašanja v naši državi priznavajo sedaj tudi taki, ki še nedavno tega niso dopustili, da bi to vprašanje sploh omenjali. Ti ljudje sedaj niso upravičeni, da bi o tem vprašanju govorili in zahtevali njegovo rešitev. JRZ si bo prizadevala, da v tem vprašanju ustvari popoln narodni sporazum, eden prvih pogojev za uresničenje tega sporazuma pa je brez dvoma medsebojno zaupanje. Kjer ni zaupanja, ni sporazuma. Nahajamo se tik pred občinskimi volitvami, čeprav nimajo tistega političnega pomena, kakor volitve v narodno skupščino. Navzlic temu pa je treba pri teh volitvah podpreti JRZ, ker bodo pokazale njeno moč. Dosedanji izidi pričajo, da razume ljudstvo delo JRZ, da ga odobrava.

d Voditelj naših socialistov kupuje gozdove. Kakor poroča novosadski »Deutsches Volksblatt« od 8. t. m., je sklenil preteklo nedeljo predsednik socialno-demokratske stranke in generalni tajnik delavske zbornice v Belgradu, g. dr. Živko Topalović, pogodbo za nakup velikih gozdnih skupin, v katerih bo začel še to jesen s sečnjo. Tako bo poskal sam pri Majevici okoli 3000 klafter gozda.

d Za zboljšanje odnošajev z Malo zvezo se menda trudi Italija. Dunajska »Reichpost«, ki ima dobre zveze z rimsko vlado, namreč trdi, da pripravljata Italija nekaj važnih korakov, ki bodo njene odnošaje z državami Male zveze zelo zboljšali.

NESREČE

d Pogorel je gostilničar Korže v Cirkovcih na Dravskem polju.

d Pogorelo je kopališče v Tomačevem, last bratov Jerkov iz Crnuča.

d Ostrežje so uničili ognjeni zublji posestniki Pavli Kmetič v Sp. Račah pri Mariboru.

d V ogenj je padel. Pred par dnevi se je dogodila v Latkovi vasi pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini huda nesreča. Plaskan Stanko, 4-letni sin delavca, je stopil v Latkovi vasi na pašnik k otrokom, ki so tam pasli živino in kurili ogenj. Ko se je z otroki igral, je padel v ogenj, pri čemer se mu je vnela obleka in je dobil hude opekline po obrazu in vsem telesu.

d V gnojao jama je padla. Sluga Marija, 54-letna dnarica z Lave pri Celju, je padla v gnojno jama in zlomila roko. Sledila je zastrupitev krvi in so ponesrečenki radi tega morali roko odrezati.

Oglas je registr. pod št. 1733 od 17. XII. 1935.

d V 30 cm globokem potoku je utonil sinček zidarskega pomočnika Štefana Sarjaša v Trnju pri Mariboru.

d Patrona je eksplodirala. Ko je 22-letni tesar Franc Mežek, doma na Primorskem, tesar hlo, je opazil patrono, ki je tičala v hlodu. Previdno jo je vzel iz hloda, tedaj pa je patrona eksplodirala in ga poškodovala na desni roki, na glavi in na hrbtu. Poškodbe pa niso nevarne. Mežek se je sam napotil v ljubljansko bolnišnico.

d Ko je rezal slamo. Jakopič Alojz, sin kočarja na Ježici, je s slamoreznico rezal slamo. Pri tem je ravnal tako neprevidno, da je zašel z desno roko med ostro klinovje, ki mu je roko zmečkalo.

d S sekro mu je presekal praa. V bližini Siska, v vasi Čigoču, imajo kmetje konjersko zadrugo, ki prireja vsako leto na Mali Smaren konjske dirke in razstavo konj. Letošnje dirke pa so se končale krvavo. Kakor je običaj, se zaključijo te dirke z veselico pri enem od zadržnikov. Vsak zadržnik daruje za to priliko nekaj litrov vina. Na veselici sta bila tudi dva kmeta, ki sta se ves čas prepirala. Eden od njiju je sprevidel, da bo ta spor utegnil roditi še kaj hujšega in se je zato hotel na tistem umakniti domov. Ko pa je stopal proti svojemu domu, ga je nasprotnik že čakal

v zasedi. Zena je že pravočasno opazila svojega moža, kako preži na svojo žrtev in ga hotela pregovoriti in odvračati od zločina. Ta čas pa se je približal kmet Miletič, a Stanič je planil nanj kakor zver in mu s sekro presekal prsa. Miletič je obležal na mestu mrtve. Stanič pa je zajahal konja in se prijavil sisačkemu sodišču.

d 500 kg težka skala se je zavalila nanj. Dne 10. septembra se je v Trziču zgodila huda nesreča, katere žrtev je postal Aloiz Brejč, zaposlen kot delavec pri tvrdki »Peko«. Ko je z drugimi delavci razbijal skale, se je zavalila nani okoli 500 kg težka skala in mu dobesedno odtrgala desno nogo, levo nogo pa dvakrat zlomila. Nesrečnega delavca so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njegove poškodbe so tako hude, da je le malo upanja, da bi ostal živ.

d S kopitom sunek v trebuh. Vodovodni inštalater Vladimir Raguz, ki stanuje v Ljubljani, je peljal z vozom svojo svakinjo v Svetie pri Medvodah. Spotoma se je konj splasil. Ko ga je Raguz hotel ukrotiti, je dobil s kopitom sunek v trebuh. Ljubljanski reševalci so Raguz prepeljali v splošno bolnišnico. Raguzova poškodba je precej nevarna, ker ima ranjen želodec.

d Ko se je utrgala nad glavo viseča plast. Nad Radomerjem pri Ljutomeru so delavci kopali šoder. Utrgala se je nad glavo viseča plast in zajela delavca Maksa Šefa in mu zdrobila glavo, da je obležal na mestu mrtve, baš na svoj 26. rojstni dan.

d Avtomobil je zavozil v vlak. V torek, dne 8. septembra okrog poldneva se je pri Krapini zgodila huda avtomobilska nesreča, ki bi kmalu terjala 4 smrtne žrtve. Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da so ostali vsi štirje potniki živi in so odnesli le težje poškodbe. Navedenega dne zjutraj je napravila družba štirih oseb iz Ptuj izlet v Krapino. Ko je družina Rozenfeld v navadnem tempu prispela v bližino Krapine do železniške proge, je v istem hipu privozil osebni vlak. Ker je na tem mestu proga nepregledna in tudi ni železniških zapornic, je avtomobil zavozil od strani naravnost v vlak. Sunek je bil tako silen, da je prednji del avtomobila z motorjem odtrgalo in popolnoma zdrobilo, zadnji del pa vrglo stran. Zaradi silnega sunka so dobili vsi štirje, ki so bili v avtomobilu, večinoma težke poškodbe. Iz Krapine so poklicali telefonično ptujske reševalce, ki so s svojim reševalnim avtom prepeljali ranjence v Ptuj.

d Pobesnili bik ga je usmrtil. Huda nesreča se je pripetila pred kratkim v Žičah pri Sv. Juriju v Slov. goricah pri posestniku Režanju Jožefu. Ker je Režanja imel precej pokvarjene jasi v hlevu, je najel tesarja Komperšaka Karla iz Žitnice pri Sv. Ani v Slov. goricah. Ko je Komperšak popravil jasi pri velikem biku, ga je žival nenadoma z veliko naglico vrgla z rogovi v jasi in ga pričela močno stiskati po vsem telesu. Preden so domači na Komperšakovo kričanje prihiteli na pomoč, je bil že nezavesten, ker ga je bik strahovito stokal po vsem telesu. Domači so nesrečnega kmeta izvlekli izpod rogov podivjanega bika iz jasi in ga spravili v hišo, nakar so poklicali zdravnika, ki je ugotovil le smrt.

d Zažutil je, da ga daži plin. Ono popoldne se je dogodila na ljubljanski Rimski cesti nenavadna nesreča. Mestni škropilni avto je tam obstal in šofer Josip Karo je ugotovil, da ima vodni rezervoar, ki je bil sicer že prazen, nek pokvaro. Da bi jo popravil, je Karo splezal v rezervoar. Ko ga dolgo ni bilo ven, je pomožni

delavec Alojz Mohorič splezal za njim v rezervoar. Takoj je začutil, da ga duši plin, ki ga proizvaja motor avtomobila, da voda lažje teče iz rezervoarja. Plin je že omamil Karota, ki je v rezervoarju že omedlel. Mohorič je prišel iz notranjštine rezervoarja klicati na pomoč. Mimo je tedaj dospel slučajno mestni gasilec g. Sotler, ki je naglo skočil k rezervoarju in potegnil oba ponesrečenca ven. Mohorič je bil še pri sebi, Karo pa je bil nezavesten ter mu tudi umetno dihanje ni moglo pomagata k zavesti. Sotler je naglo poklical reševalni avto, ki je oba ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Mohoriču je v bolnišnici že odleglo, pač pa je nevarno stanje Karota, ki se do tistega večera še ni zbudil iz omedlevice.

d Z motornega kolesa je padel. Smrtno nevarno se je ponesrečil 47-letni trgovec in mestni svetnik Martin Vrabl. Pri vožnji z motornim kolesom je padel z vozila tako nesrečno, da je obležal nezavesten z nevarnimi poškodbami na glavi. Nezvestnega so spravili v ptujsko bolnišnico.

— V neki ljubljanski gostilni je padel po stopnicah 33letni kleparski pomočnik Ivan Kovač s Ceste na Brdo. Padec je bil tako nesrečen, da je Kovač obležal nezavesten. Pretresel si je namreč možgane, tako, da mu je kri lila skozi ušesa. — Na Šmartinski cesti je padel s kolesa 26letni delavec Matija Novak iz Vnanjih gor. Pobil se je na glavi. — Na znanem klanecu pri Višnji gori je ponoči avtomobil podrl 44letnega Franca Podržaja, delavca iz bližnje vasi Blato. Podržaj je padel ter nezavesten obležal. Pretresel si je možgane.

d Razne nezgode. Levec Antonija, služkinja iz St. Janža pri Velenju, je doma padla s kolesa in si zlomila nogo. — Tlakar Alojz, 67letni prevzičkar iz Hrastnika, se je pred dnevi pri brušenju kose vrezal v roko. Za nekaj dni je sledila zastrupitev krvi in je moral Tlakar iskati pomoči v bolnišnici. — Baloh Silva v Celju je padla, ko se je mudila na obisku pri svoji stari materi v St. Janžu pri Velenju, s postelje in si zlomila roko. — V Mariboru sta trčila kolesar Gadler Anton, delavec v Hutterjevi tovarni, in tovarni avto

Najmočnejšo špansko trdnjavo Irun so beli rdečim vzeli. Na sliki vidimo gorečo trdnjavo in ljudi, ki s francoskega ozemlja opazujejo krvavo bojo.

tvrdke Sluga. Gadlerju se je kolo popolnoma polomilo, sam pa je dobil hude poškodbe. — Merhar Pavel, 15letni trgovski vajenec iz Laškega, je v spanju vstal iz postelje, padel skozi okno drugega nadstropja na zemljo in si zlomil nogo. — 25letni pos. sin Peter Pomočnik v Smartnu na Pohorju se je ponesrečil pri vožnji drv. Voz se je prevrnil nanj ter mu zdrobil obe roki. — Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. so se splašili konji posestnika Matiji Kacijanu. Padel je pod voz, ki mu je zdrobil nogo v stegnu ter tri rebra.

NOVI GROBOVI

s Tudi ti boš vstal... V Stopercah pri Rogatecu je umrl Vrabč Ignac st. — V Kamniku je preminula učiteljica v p. Kratnar Marija. — V Selcih pri Skofji Loki so djali v

grob 85 letno Ano Pfajfar. — V Senju je odšel v večnost znani učitelj v p. Avguštin Šabec. — Na Dobrovi so djali v grob Frančiško Bizjak, roj. Dovjak. — V Mariboru so pokopali višjega davčnega upravitelja v p. Fabjana Antona. — V St. Petru pri Novem mestu so pokopali grofico Albino Margheri, graščkinjo v Starem trgu. — V Pobrežju pri Mariboru so pokopali poštnega služitelja v p. Juga Franca. — V Kranju so pokopali Janjota Ranta. — V Novem mestu je zapel mrtvaški zvon učitelju v p. Stanku Schottu. — V Ljubljani so umrli: generalštab. kap. I. kl. v p. Vojteh Vardjan, Marta Levec, šolski upravitelj v p. Bernard Andoljšek in Podržaj Andrej. — Naj počivajo v miru!

Slovenskim izseljencem!

Rafaelova družba v Ljubljani iskreno prosi vse naše izseljence po vseh delih sveta, da bi ji poslali čimprej slike slovenskih izseljenskih duhovnikov, cerkva, kjer se zbirate pri službi božji, učiteljev, pokrajin, rudnikov in mest, kjer delate in živite, in važnejših dogodkov iz Vašega društvenega življenja. Te foto-slike bi porabili za izdelavo skioptičnih slik, s katerimi bi nam bilo s pomočjo predavanj omogočeno seznaniti vso našo domovino o Vašem delu, življenju in trpljenju v tujini. Letošnjo zimo želimo prirediti po vseh naših župnijah mariborske in ljubljanske škofije skioptična predavanja o naših izseljencih, ki so razkropljeni po vseh delih sveta. Kako veseli bodo Vaši starši, bratje, sestre, sorodniki, znanci in prijatelji, ko Vas bodo opazili na teh slikah! Ob spominu na Vas se bo marsikatero oko porosilo. Zato, prav lepo prosimo, naj ne bo družva ali nasebine, ki nam ne bi hotela poslati zaželjenih slik! Te slike bomo potem shranili v naš izseljenski muzej. Zaprošene slike zberite in pošljite takoj na naslov: Uredništvo Rafaela, Ljubljana, Leonišče, Jugoslavija.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

Posledica španskih bojev: mesta v razvalinah

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Na bojiščih v Španiji je bil dne 18. septembra približno naslednji položaj:

San Sebastian so zavzeli uporniki. Po nočnem bombardiranju so uporniške čete okrog polnoči vdrle v mesto. Vsa San Sebastian je bil prazen in precej hiš je bilo v plamenih. Vladne čete so se umaknile iz San Sebastiana po cesti, ki vodi na vzhod v Bilbao.

Pri Hueski, severovzhodno od Barcelone, so po vladnih poročilih vladne čete zavzele Suetano. Mesto Huesko pa vladne čete še niso zavzele. Na vzhodnem bojišču vladne čete menda napredujejo proti Teruelu.

Na bojišču pri Talavera uporniki napredujejo v smeri proti Toledu s ciljem, da

zavzamejo to mesto, predno bo strti poslednji odpor upornikov-kadetov v obkoljenem Alcazarju, ki se že več tednov junaško brani. Bojišče pri Toledu je med najvažnejšimi, zakaj od izhoda bojev v tamošnji okolici zavisi tudi usoda prestolnice Madrida. Zato je vlada poslala pred Toledo še nove čete.

Mesto Oviedo na severu je v uporniških rokah, vendar obkroženo od vladnih čet. Oviedo vsak dan bombardirajo vladni zrakovplovci. Uporniške čete gredo obleganemu Oviedu na pomoč, vendar za enkrat ni posebnih vesti a tega bojišča.

Na drugih bojiščih na jugu Španije pa se, vsaj po časopisnih poročilih, ni pripetilo v preteklih dneh nič pomembnejšega.

ŠVICA

s Moč pred pravico: Casopis »Daily Herald« piše v zvezi z obiskom Avenola v Rimu, da je sedaj že gotovo, da abesinsko odposlanstvo ne bo smelo več zasedati na skupščinah ZN. Avenol se je sporazumel z italijansko vlado, češ, da dotični odbor ne bo potrdil pooblastil abesinskega odposlanca, ker cesar Haile Selasije več ne vlada nad svojo državo.

ITALIJA

s Zopet slovenske pridige. Po štirih mesecih je bilo v Trstu zopet vzpostavljeno slovensko bogoslužje. Policija je zadnje dni avgusta obvestila prizadete župnike, da je v maju izdana prepoved slovenskega jezika zopet odpravljena. Tako so imeli prvo nedeljo septembra zopet običajne pobožnosti in pridige v slovenščini pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu, v Rojanu, v Ščedni in Barkovljah. Med Slovenci je zavladalo povsod veliko veselje in so tudi v velikem številu prišli v svoje cerkve. Mir in red se ni kalil. V Barkovljah je zaenkrat še izostalo petje, ker bivši pevski zbor baje še ni dobil zagotovila, da bo smel nemoteno zopet peti. Glede slovenske besede po goriških cerkvah je stvar nekam negotova. Župnika Ignacijev in stolne cerkve sta dobila od policije ukaz, da morata slovenščino odpraviti. Vendar se ta ukaz ni še izpeljal, predvsem menda zato, ker je formalno protizakonit, zdi se pa, da je bil tudi izdan v neprimernem času in v nasprotju z nameni osrednje vlade.

s Važen odlok. Izšel je odlok, po katerem morajo vsi italijanski državljani izročiti državni blagajni vse terjatve v inozemstvu, enako pa tudi vrednostne papirje brez razlike, torej tudi delnice vseh italijanskih podjetij, ki notirajo na inozemskih borzah. S temi papirji bo lahko razpolagala vsak trenutek samo državna blagajna, upniki in lastniki pa bodo izplačani v državni valuti.

s Drobiž. Ustrelili so v Mogadišu junija meseca nekega Klemena Sergo iz sela Benčiniči pri Matuljah, zaradi dezerterstva. Bil je mehanik in je za časa abesinske vojske služil za šoferja v generalštabu, nakar je bil poslan v Afriko, kjer je pobegnil v Addis Abebo. Mladi mož, ki je zapustil ženo in malega otroka v Benčiniči, kjer je doma njegova mati, je hrvaškega

kolovodje upora, večino prebivalstva pa spravili v vagona in odpremili v Sibirijo. Dve vasi, ki sta obljubljeni od nemških kolonistov, ki so židovskega komisarja ubili, so rdeče čete, ki so prihitele na signale na pomoč iz Ovidiopolja, s topovi razbile.

ANGLIJA

s Proti komunistom. Te dni je francoska glavna delavska zveza zahtevala od francoske vlade, da naj se izjavi za pomoč španski vladi in da naj zahteva, da se naj s špansko zadevo peča tudi Zveza narodov. V parlamentu pa so ta poziv francoske delavske zveze odločno odbili, ker menijo, da je Blumovo stališče o neposredovanju v španske zadeve najbolj modro. — Pretekli teden je isto vprašanje obravnavala tudi že angleška glavna delavska zveza Trade Unions, katera ima več ko en milijon članov. Zaradi španske zadeve je bil sklican poseben kongres te organizacije, ki je danes moral razpravljati o dotičnem predlogu. Glavni tajnik organizacije pa je imel govor proti vmešavanju v špansko državljansko vojno. Na njegov predlog je bila tudi sprejeta resolucija, v kateri organizacija izraža svojo naklonjenost španskemu delavstvu. Toda predlog o pomoči španski vladi je bil odklonjen z ogromno večino 960.000 glasov proti 51.000 glasovom. V resoluciji izjavlja organizacija, da ni mogoče niti pomisliti na to, da bi danes zaradi Španije katerakoli država tvegala vojno. — Casopis »Temps« piše, da je angleška vlada vložila spomenico v francoskem zunanjem ministrstvu, ker je francoska vlada dovolila, da so se branilci Iruna in San Sebastiana preko francoskega ozemlja odpeljali v Barcelono, kjer se bodo borili naprej v vrstah vladnih čet.

AMERIKA

s To in ono. V San Franciscu Cal. je umrl 40 letni Frank Kraljič iz Iške Loke pri Igu. — V Barbertonu O. je preminul John Otoničar s Slemenom pri Blokah. — V Nokois Ill. je odšel v večnost Matevž Kavčič, star 58 let in rodom iz Oselnice na Gor. — V Oricut Ill. je zapustil solzno dolino 51 letni Anton Tomžič iz Velike Kostrevice pri Litiji. — V Ahmeek Mich. so dajali v grob 75 letnega Johna Koreta iz Črnomlja. — V Franklin Kaus. je izdihnil John Pajk od št. Vida pri Stični. — V Rock Springs, Wyo., je umrla 54 letna Franca Mrak s Trate pri Škofji Loki. — Iz Buenos Airesa v Argentini so neznanokam odšli in ni nobenega glasu od njih: Jože Krašovec iz Črnomlja, Jože Tomažič iz Vinice in Ciril Varen. — Jože Zupec je bil pred poldrugim letom ubit v nekem pretepu v Buenos Airesu, pa je žena šele sedaj zvedela za njegovo smrt. — V Murray Utah je umrl Frank Mišmaš, doma iz Primče vasi pri Ambrusu na Dolenjskem. — V Buhl Minn. je umrl Frank Senk z Visokega. — V Pueblo Colo se je pri delu smrtno ponesrečil Matija Malenšek nekje iz Bele Krajine. — V Greensboro Pa je preminul Karel Petrič iz Borovnice. — V Pueblo Colo je odšel v večnost John Zobec iz Dan pri Ribnici. — V Chikagu je zapel mrtvaški zvon 55 letnemu Jož. Gašperiču iz Sostrega pri Ljubljani. — Ravnotam je podlegel hudi vročini 50 letni Frank Pogačnik iz Kranja. — V Detroiti Mih so pokopali 57 letnega Johna Zadnika s Planine pri Rakeku. — V Pittsburgu Pa si je vzel življenje 44 letni Jože Orlic iz Podkorena pri Kranjski gori. — V Buenos Aires v Argentini je zapustil solzno dolino 47 letni Viktor Jež iz Manč pri Vipavi. — V Kaus je zapustil

rodu. — Dne 6. septembra je minulo 6 let, ko so bili ustreljeni v Bazovici pri Trstu Ferdo Bidovec, Franc Marušič, Zvonimir Miloš in Vekoslav Valentič. — Elektrificirati nameravajo tudi železniško progo iz Gorice na Podbrdo. V ta namen prično zidati električno centralo v Podslu pri Sv. Luciji. Dela so proračunjena na dobo 6 let. — Dve veliki vojašnici so izročili svojemu namenu dne 10. septembra v Tolminu.

PORTUGALSKA

s Revolucija? Angleški časopis poroča iz Gibraltarja, da je prišlo na ustju reke Tajo do novih mornarskih uporov. Na neki portugalski križarki so mornarji pobili vse častnike in nato bombardirali Lizbono. V več portugalskih garnizijah so se uprli vojaki in postrelili vse svoje predstojnike. Te vesti sicer portugalski krogi zanikajo in označujejo upore kot dejanje nekaj nahujskanih mornarjev, toda Lizbona je že od predsinočnjim popolnoma odrezana od sveta. Dve vojni ladji sta baje bombardirali mesto. Angleški krogi so zaradi teh dogodkov v velikih skrbih, ker se boje, da se ne bi komunisti polastili portugalskega brodogoja in bi se tako na skrajnem evropskem zahodu ustvarili veliko rdeče brodogoje španskih in portugalskih ladij, ki bi lahko zaprle Gibraltar in ogrožale Sredozemsko morje.

RUSIJA

s Za kmete, ki so zaljubljeni v sovjete. V zapadni Ukrajini so se kmetje uprli rekvizicijam žita, ki ga je letos itak malo, da ljudstvo v pravem pomenu strada. Komisarji so večinoma židli, kar je kmete še bolj razkačilo. S pomočjo rdeče armade so vasi obkrožili, aretirali

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremlja denar v jugoslavijo
najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.
Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na našo čekovno računo.
BRUXELLES: No 804-64 Bruxelles. FRANCIA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1453-08 Haag, Dorest. LUXEMBOURG: No 5967 Luxembourg.
Na zahtevo pošljemo brezplačno našo ček. nakaznico

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Njim, ki se Kmečke zveze boje...

ta svet John Pajk iz Št. Vida pri Stični. — V Sharonu Pa so dajali v grob Franka Marča od Št. Jerneja na Dolenjskem. — V Indianapolisu sta zadnje dni umrla: 48 letna Marija Zunk roj. Gazvoda iz Suhadola pri Brusnicah na Dol. in 51 letni John Dime tudi iz Brusnic. — V Clevelandu Ohio je odšla po večno plačilo Antonija Seršen roj. Tratar iz Mokronoga na Dolenjskem. — Ravnotam je izdihnila 58 letna Marija Kisovec roj. Zajc iz Bistrice pri St. Rupertu. — V bolnišnici v Glenwood Spring. je odšla po večno plačilo Katarina Godec roj. Ivec iz Maline v Beli Krajini. — V Milwaukee je utonil Luka Urnkar iz Podreber pri Kamniku. — V Port Washingtonu je preminul 76 letni Frank Bernik iz Škofje Loke. — V Shadyside O. je bil ubit pri delu v premogovniku 60 letni Jožef Zagar, doma nekje iz Stajerskega. — V Presto Pa je zapel mrtvaški zvon 80 letnemu Franku Čebuli iz Litije. — V Trentonu N. J. je umrl zaradi vročine Martin Klučevšek od Št. Jurja pod Kumom. — V Chicagu Ill. je odšla po večno plačilo Jenie Gabor iz Trnja pri Stari Loki na Gorenjskem. — V Jukonu Pa je odšel v večnost 44 letni Frank Vodopivec iz Krškega. — V Ryam Jowa so pokopali Franka Pirnata iz Borovnice. — V Clevelandu O. je preminul 58 letni Frank Pogačnik iz Kroke na Gorenjskem. — V La Salle Ill. je izdihnil 57 letni Ignac Jordan iz Groblja pri St. Jerneju na Dolenjskem. — V Pittsburghu Pa je na veke zatisnila oči 50 letna Marija Slobodnik iz Obrha v Beli Krajini.

DROBNE NOVICE

Bolgarski kralj se je sestal v Rimu z Musolinijem.

Novo sovjetsko ustavo sprejme vsruski kongres, ki bo zboroval 29. nov. v Moskvi.

450 milijonov frankov bo dala Francija Poljski za oboroževanje.

Italija se vrne v Zvezo narodov, če ta prizna zasedbo Abesinije po Italiji.

Ogorčeni boji divjajo med ukrajinskimi kmeti in rdečo vojsko.

Veliki manevri ruske rdeče armade so se pričeli v Beli Rusiji.

Ruski letalec Kofinasci se je dvignil v višino 11.293 m z bremenom 2000 kg.

60 vojaških letal je naročila Madžarska v Nemčiji.

Goreti je začelo v pariški državni operi. Požar so omejili, vendar je škoda velika.

Severnoameriška država Dakota je izdala naredbo, po kateri so redovnice, ako imajo potrebne izpite, lahko nameščene tudi kot učiteljice na državnih šolah in da smejo vršiti svojo službo v redovniški obleki.

Peter Križman:

Jesen

Veter je zavel čez polje,
vrata v hlev so zaječala,
bruška je skoz blede listje
z glasnim žumom z veje padla.

Vrana krili čez strnišče,
zadnje seme še pobira,
tam pastirček že nabira
si suhljadi za ognjišče.

Trudno voz čez mejo škriplje,
zadnji sad domov se pelje,
vol je truden, skoraj tiplje,
že miru, počitka hoče.

Deja je bilo obilo,
sad stoterni ni rodilo.
»Božji križ,« so rekli oče,
»nekaj je pa vendar bilo!«

V »Brazdic, glasilo Zveze absolventov kmetijskih šol, št. 7-8, berem (na platnicah) sledečo vstave, namenjeno nekemu O. J. — P. »Zakaj se bojiš Kmečke zveze? Ona mora biti slaba samo tedaj, če se bodo dali kmetje samo včlaniti, ne bodo pa v njej svoje volje uveljavili. Prav Tebi priporočamo, da vstopiš, ker razumeš samega sebe kot kmeta in boš zato mogel zelo vplivati, da bodo res kmetje gospodarji vsake kmečke organizacije in ne samo morebiti Kmečke zveze. Vpliv izobraženstva mora biti samo tedaj kvaren, kadar ni našega sodelovanja oziroma nehamo misliti s svojimi možgani ter pozabimo, da smo vsakemu izobraženemu enakopravni. Zato ni treba, da bi se kmečki človek ustrašil in bi nasproti izobraženemu molčal. Če pa kak izobraženec kmečkemu človeku ne pusti izraziti in pojasniti svoje misli in stališča, takega izobraženca pa je na vsak način izločiti iz vseh preprostih (?) organizacij, ker je navaden samozdržec in kričal, ki mu je želja, ljudstvu koristiti, samo na jeziku, vodijo ga pa vse drugačni cilji in nameni.«

Dasi me gornji odgovor, v kolikor govori o razmerju med kmeti in izobraženstvom, zadovoljuje, se oglašam k besedi, ker sodim, da je to. J. O. le eden izmed mnogih, ki se »boje« Kmečke zveze, ali bolje rečeno, izobraženstva, ki naj bi jim po Kmečki zvezi zagospodovalo. Nedavno je »Domoljub« na tem mestu prinesel članek izpod mojega peresa »Kmetije in izobraženci v Kmečki zvezi«. Golovo ne bo odvedl, če ponovim nekatere najtehtnejše misli iz tega članka, ker bo na ta način najbolje odgovorjeno vsem, ki se jih tiče.

N. pr.: »Kmečka zveza stoji na stališču, da more biti sodelovanje med kmečkimi ljudmi in inteligenco vseh vrst kmetu le v korist, da lahko tudi izobraženec, ki dejanski ne opravlja več kmečkega dela kmetu silno veliko koristi, pod pogojem seveda, da se ni odtujil njegovi duševnosti in ako se trudi, da je o resničnem položaju kmeta vedno sproti poučen.«

To trditve opiram slejkoprej na naš kulturni razvoj, ki nam dokazuje, da se je naš kmet povzpел na toliko kulturno stopnjo, ker je po naravi bistri, priden in delaven, ter dovzeten za napredek, zlasti pa, ker je bil v srečnem položaju, da mu ni manjkalo inteligence, ki si je prisadevala ga vsestransko izobražiti, ki ga je učila ceniti dobro knjigo in časopis, ki mu je dobro knjigo in časopis sploh ustvarila, ki ga je navdušila za samoisobraževanje v prosvetnih in drugih organizacijah, ki ga je dobesedno izločala v združništva itd. itd.

Prehajajoč od teh načelnih ugotovitev si dovoljujem postaviti vprašanje: Zakaj pa je sodelovanje izobraženstva v kmečkih organizacijah sploh še potrebno? V članku, ki sem ga že spredaj omenil, sem tudi tozadevno ugotovil, da predvsem zaradi tega, ker je pri nas organizatorično delo in življenje še tako razvito, da so vsi razpoložljivi kmečki ljudje še preobremenjeni. Dejal sem nadalje, da zaradi tega, ker je naš kmet v tako težkem gospodarskem položaju, da je primoren predvsem skrbeti za svoj obstanek in kruh, ter se ne more posvečati javnemu delu in organizacijam v toliki meri, kot bi bilo to potrebno.

Zamolčal sem pa, in sicer iz obzirnosti, da je sodelovanje inteligence v kmečkih organizacijah potrebno tudi zaradi tega, ker se kmečki ljudje njih pomena ne zavedajo v zadostni meri in se delu v teh organizacijah odtegujejo. Nisem povedal, kar sem trdo prepričan, da bi lahko vse organizacije, namenjene kmečkemu ljudstvu, lahko brez vsakega sodelovanja inteligence, to bi se vsi kmečki ljudje zavedali važnosti organizacij (stanovskih, gospodarskih, prosvetnih) in če bi vsi, ki so zmogni, v njih tudi sodelovali.

Ali veste — vsi, ki se vas tiče — kolikokrat sem potujoč po deželi, slišal: »Ej, pri nas v organizacijami ne gre, pa ne gre.« Pa zakaj ne gre? »Kmečki ljudje se za organizacije ne brigajo, inteligence pa ni.«

Ze uvodoma sem omenil, da je naš narod mogel doseči sedanjo kulturno višino le vsled tega, ker se v prosvetnem delu zanašali na isti črti vsi ljudski sloji od kmetiča do vseučiliškega profesorja. To prosvetno delo je redno sodelovalo

marsikaj, kar v vsakdanjem življenju ni bilo enotno. Toda vsi smo smatrali prosvetno delo za nekako splošno narodno dajatev in odhod uspehi.

Ne smemo pa misliti, da smo dosegli že tako višino, da se lahko mirno razidemo in delamo vsak na svoje ali celo eden proti drugemu. Nasprotno: čas, ki prihaja, nam še posebej nalaga vsajemo delo, najbi bo te na področju splošne prosvetne, stanovskih, gospodarskih ali socialnih stremiljenj.

Tovariše absolvente kmetijskih šol čaka v tem vsajemo delu še posebno lepa in hvaležna vloga. Oni so poklicani, da bodo nekaki posredniki med najpirlimi sloji našega podelja na eni, ter med našimi kulturnimi, gospodarskimi in političnimi vrhovi na drugi strani. Zato pa mi je toliko bolj nerazumljivo, da se baš v njihovih vrstah najdejo ljudje, ki vidijo neko nevarnost v tem, da se izobraženstvo udeležuje v kmečkih organizacijah.

Da zaključim: Tisti kmečki ljudje, ki se boje Kmečke zveze, ker vidijo tu ali tam v njej kakoga izobraženca, naj se vprašajo, ali so sami dali svoji stanovski organizaciji to, kar bi ji lahko dali. Dokler pa temu ni tako, pa moremo biti le veseli, da se še dobe izobraženci, ki se hočejo udeleževati v naših organizacijah. Kot rečeno, je tako sodelovanje v preteklosti dalo dobre sadove in ne vidim nobenega tehtnega razloga, da se ga za v bodoče izogibamo. Benko.

Iz pisarne Kmečke zveze

Ustanovni občni zbor »Krajevne zveze na Barjav« bo v nedeljo, dne 20. septembra ob 10.30 v gostilni Matijata Sterleta na Ižanski cesti. Na običnem zboru bo govoril predsednik pripravlj. odbora in delegat iz Ljubljane. Nato bodo volitve rednega odbora. Ker je ta okraj izrazito kmečki, je prav, da je vsak Barjan član svoje stanovske organizacije in da se vsi udeležijo običnega zbora. Naše geslo je: »V slogi je moč!« — Pripravljalni odbor.

Dne 6. t. m. je bil v Senčurju ustanovni občni zbor Kmečke zveze. Občni zbor, katerega se je udeležilo nad sto kmetov, je vodil župan Umnik. Dr. Voršič je kot zastopnik Glavnega odbora Kmečke zveze podal najprej sliko našega gospodarstva ter pokazal, kako Kmečka zveza vpliva na razvoj gospodarskih prilik. Govor dr. Voršiča je bil sprejet z velikim odobravanjem. Izvoljen je bil soglasno odbor krajevne Kmečke zveze. Občni zbor Krajevne kmečke zveze v Senčurju je lep zgled, kako naj se organizacijsko delo začne in v kakšnem duhu naj se nadaljuje.

Dne 8. septembra je bil občni zbor Krajevne kmečke zveze v Trsteniku nad Kranjem. Govoril je predsednik Kmečke zveze Brodar o pomenu organizacije kmetov, o nalogah kmečke zbornice in o programu Kmečke zveze, za kar je žel vse priznanje. V odbor so bili izvoljeni za predsednika Kadvac Anton, za podpredsednika Gros Blaž in za tajnika Perne Alojzij.

V nedeljo, dne 13. t. m. je bil ustanovni občni zbor Krajevne kmečke zveze v Crnem vrhu nad Polhovim gradcem. Bil je zelo dobro obiskan, udeležilo se ga je kljub majhnemu okolju nad 100 kmetov. Govoril je na običnem zboru kot zastopnik glavnega odbora dr. Zupan iz Koverja.

V nedeljo, dne 27. t. m. bo plenarna seja vseh odbornikov Kmečke zveze. Vsi odborniki Glavnega odbora Kmečke zveze naj se plenarne seje udeležijo. Dnevni red in kraj ter čas bo objavljen vsakemu odborniku posebej.

Dne 4. oktobra bo kmečki tabor na Bresovici. Ta tabor je obvezen za vse člane krajevnih organizacij Kmečke zveze v okraju Ljubljana-okolica. Od drugih krajevnih kmečkih zvez naj se tabora udeležijo vsaj močna zastopstva.

n Škod 2. M. B. bo na Zalostni gori pri Mokronogu v soboto in nedeljo, dne 19. in 20. sept.

n Ukradeni je bilo moško kolo v Ljubljani v Florijanski ulici. Kolo je znanke »Ekscelexport« št. 9026. Oposarjamo, da bo tat kolo najbrž skušal prodati. Naxmanite ga orožnikom.

k I. svesti Novih nagrobnih Z. Prelova je izšel. Izvod stane 3 Din brez poštnine. Naroča se na naslov skladatelja v Ljubljani, dobi se pa tudi v Jugoslovanski knjižarni.

PODOMOVINI

Fantovski tabor na Križni gori

Fantje! V nedeljo, dne 20. septembra je Vaš dan! Fantovski tabor na Križni gori je namenjen v prvi vrsti za fante cerkniškega fantovskega okrožja, vljudno pa ste vabljeni tudi od drugod. Ne zamudite te prilike in pokažite, da ste še vedno istih misli in istega prepričanja, kot ste bili nekdanj, da ste slovenski in verni! Svoječasno je bil na to nedeljo — kvaterno — na Križni gori velik romarski shod. Naj bo letos — in naslednja leta — tabor slovenskih fantov iz Notranjske!

Program je bil že objavljen. Na predvečer naj kresovi po naših grilih naznanijo, da bo drugi dan fantovski praznik. Kdor more, pa naj že v soboto zvečer pride na Križno goro. Za spoved bosta na razpolago dva spovednika. Tudi za prenočišče je preskrbljeno.

Prva maša bo v nedeljo ob 7. Med to mašo bo skupno obhajilo. Druga maša bo ob 10. Vadite pesmi lanskega evharističnega kongresa! Cerkevni govor bo imel priznani govornik, salezijanec g. Stefan Temlin iz Ljubljane. Po maši tabor pred cerkvijo. Govorita g. Mirko Javornik, urednik »Slovenskega doma« in g. France Pernišek. Kosilo bo za majhno odškodnino tudi lahko dobiti.

Kakor so fantje s svojo veliko udeležbo na podobnih taborih pokazali drugod, pokažimo tudi mi Notranjci, da nismo zadnji. V nedeljo vsi na Križno goro! Bog živi!

Din 20^h, Din 12^h, Din 3^h 50

Opozorjamo čitatelje našega lista, da je apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani stavila v promet znani »Planinka« čaj tudi v manjših omotih in eicer: veliki paket Din 20^h, polovični Din 12^h, poskusni omot Din 3^h 50. S tem je ustrezno željam široke publike, tako da lahko vsakdo kupi originalni »Planinka« čaj Mr. Bahovec, ne da bi se moral posluževati nadomestkov.

Pred zmago

Še par dni in odločila se bo in uredila naša lepa in velika občina Dev. Mar. v Polju, zakaj občinske volitve so pred durni.

Samo dve listi se potegujeta za zaupanje volilcev: prva je naša domača Jugosl. rad. zajednica, druga pa neka tajinstvena »Kmetijsko delavska zveza«, za katero so se skrili naši marksisti od desnice do skrajne levice.

Za večino volilcev je odločitev lahka. Na eni strani je naslednica SLS, stranke, ki je za slovenski narod na vseh poljih toliko dobrega storila, na drugi strani pa stoji prostovoljni in neprostovoljni poborniki protiverskega, protidržavnega in protinarodnega židovskega marksizma, ki v resnici tudi tam, kjer je na krmlju, ni nič trajno koristnega za delavstvo napravili, ampak porušili in uničili še to, kar so drugi dobrega storili.

Na naši listi JRZ so sami verni, pošteni in izkušeni zavedni možje, za marksistični list pa je več takih, ki so skregani z marksistkero božjo, cerkveno in tudi svetno postavo. Marksistično listo pripravljajo agitatorji, ki »dokazujejo«, da ni Boga, in ki so plačani »specialisti« za belo kugo. Za marksistično kmetijsko-delavsko listo agitirajo rdečkarji, ki so jih neki gostilničarji že morali a pestjo učiti spoštovanja do sedme božje postave. Za marksistično »kmetijsko-delavsko« listo brusijo jezik, pete in kolena mladiči, ki so nalašč ubili veliko šipo pri vaški kapetli, ki so se pred svetinami znameniti delali norca iz svetih cerkvenih obredov in nesramno norčevali iz najdražje evharistične himne »Oj sveti Križ, življenja luč«. Za kmetijsko-delavsko listo se pehajo tudi marksisti, ki so organizirani tam med Ljubljano in Savo v tajnih boljševiških trojkah.

Človek, ki je s Cerkvijo in z Bogom skregan, ne more biti pošten. Ali bi se torej ne reklo: pravi tabor je v zelnik, ako bi izvolili v občinski odbor prijatelje ljudi, ki ne vedo, kaj je moje in kaj je tvoje in ki so smrtni sovražniki vere in Cerkve? Ali bi ne pljuvali v lastno skledo, če bi izvolili v občinski odbor tovariše tistih rdečkarjev, ki se branijo poštene zakonske zveze, pač pa se

izživljajo v svobodni ljubezni na način, da bo — če pojde tako naprej — samo za njihove nezakonake otroke občina prisiljena kaj kmalu poskrbeti sirotišnico. Ali naj naša občina, kamor rade zahajajo najvišje osebe na ribji in drugi lov, izgubi sloves globoke državotvornosti in patriotizma z izvolitvijo župana, ki bi čutil republikanski marksizem ali morda celo sovjetski komunizem?

In par kmetov je podpisalo marksistično kandidatno listo! Dragi prijatelji, kje ste a pametjo? Ali ne veste, da kmet v Rusiji ni več sam svoj gospod in da boste vi, če bi zmagal pri nas boljševizem, ob grunt; saj ga bodo razdelili in ga boste smeli samo obdelovati, ne pa uživati po svoji volji. Še je čas, da popravite zmoto a tem, da glasujete v nedeljo za našo pravo kmetijsko delavsko Jugoslovansko radikalno zajednico.

Slišimo, da so marksisti pri kmetih agitirali a tem, da bo, če marksisti zmagajo, znizana ali celo odpravljena mitnina. Kakšna prevara! Ravno narobe bo res. Naši marksisti, če bi zmagali, ne bodo imeli pri ljubljanski mestni občini, ki ji načeljuje naše gore list, dr. Adlešič, nobene besede in nobenega vpliva. Če bo kdo glede mitnine kaj dosegel, bo to edino na kandidatni listi JRZ izvoljeni župan g. Keber. Temu možu, ki ga sicer tudi nasprotniki hvalijo kot vestnega voditelja občine, očitajo neki nevedneži, da je izplačal neki učiteljski stanarino za več let nazaj. Naj povemo, da je župan izvršil v tem pogledu samo to, kar zahteva zakon.

In še to vprašamo: Kdo je zakrivil centralizem v delavskem zavarovanju, ako ne marksisti? Kdo je podpiral vse bivše vlade v ukrepih proti Sloveniji? Zopet marksisti in to vse radi tega, da so s tem dobivali sredstva zase in za svoje gibanje. Ali niso marksisti bili tisti, ki so najhujše tolkli in tolčejo na brezbožni zvon? Kdo je širil brezversnost? Kdo propovednik od Cerkev prepovedanega sežiganja mrličev? Kdo zagovornik svobodnega svinjarskega izživljanja? Kdo je v besedah proti vojni, a v resnici, kot kaže Rusija, največji militarist? Marksist in zopet marksist.

Tudi poljski marksisti so te dni na shodu v Zdobrovi in tudi drugod v vsem svojem delanju pokazali, da so v večini pravi bratje španskih in ruskih boljševikov. Zato pa prav nič ne pretiravamo, ako trdimo, da pod razmerami, ki vladajo v naši občini, nedeljske občinske volitve niso navadna domača zadeva, ampak so plebiscit (ljudsko glasovanje) pod geslom: Za sovjetski komunizem ali proti njemu. Vabimo k temu ljudskemu glasovanju.

W. Hauff — J. O.:

Pravljice

Kaj mi je preostajalo drugega kakor udati se? Po drugi strani pa sem bil tudi zadovoljen, da sem bil za svojo nočno prigodo tako lepo odškodovan. Mladenič se plašč ogre in gre; na pragu pa se zopet obrne, odpne nekaj papir, ki je bil na plašč pritrjen, mi ga vrže in pravi: »Tu, Zelenkos, visi nekaj, kar najbrž ne spada k plašču.« Malomarno vzamem listič, pa glej, tu stoji zapisano: »Prinesi mi drevo opolnoči plašč na »stari most«, štiristo cekinov te čaka.« Obstal sem kot od srele zadel. Tako sem torej sem zapravil svojo srečo in svoj namen popolnoma zgrešil! Toda ne pomisljam se dolgo, pograbim onih dvesto cekinov, skočim za možem, ki je bil plašč kupil, in pravim: »Vzemite zopet svoje cekine, dobri prijatelji, in mi dajte plašč, nikakor ga ne morem porušiti.« Mladenič je smatral stvar sprva za šalo, ko pa je videl, da mislim resno, se je zaradi moje zahteve razjezil, me ozmerjal z norcem in tako je prišlo slednjič do pretepa. Vendar sem bil tako srečen, da sem mu med pririvanjem plašč iztrgal; že sem se hotel naglo odstraniti, ko pokliče mladenič policijo na pomoč in me tira s seboj pred sodnike. Le-ta se ni mogel ločiti zadosli prečuditi in je prisodil plašč mojemu nasprotniku. Jaz pa sem ponujal mladeniču dvolet, peldeset, osemdeset, da, sto cekinov več, kakor je on dal, če mi plašč prepusti. Cesar niso zmogeli moje prošnje, je doseglo moje zlatlo. Vzel je moje dobre cekine, jaz pa sem zmagovalno odšel s plaščem; seveda je morala zbog tega vsa Florenca misliti, da sem znorel. Meni pa ni bilo mnogo do tega, kaj so ljudje o meni mislili, saj sem bolje vedel kakor oni, da imam pri vsi tej zadevi vendarle dobiček.

Nepotrpečljivo sem čakal noči. Ob istem času kakor včeraj odidem s plaščem pod pazduho

k »staremu mostu«. Z zadnjim udarcem zvona stopi poslavlja iz noči k meni. Bil je brezdvomno mož od večera. »Ali imaš plašč?« vpraša. »Imam ga, gospod,« odvrnem, »toda stal me je sto zlatih cekinov.« »Vem,« pravi oni nato, »glej, tukaj jih je štiristo.« Stopil je z menoj k široki mostni ograji in na našel zlate. Štiristo jih je bilo; krasno so se lesketali v mesečini, njih lesk je razveseljeval moje srce, ki, žalibog, ni slutilo, da bo to njegovo zadnje veselje. Vtaknil sem denar v žep in si hotel zdaj tudi natanko ogledati dobrotnega neznanca; toda imel je pred obrazom masko, iz katere so strahovito bliskale name črne oči. »Zahvaljujem se Vam, gospod, za Vašo dobroto,« sem mu rekel, »kaj zahtevate sedaj od mene? A to Vam povem naprej, da ne sme biti nič slabega.« »Nepotrpebna skrb,« odgovori in vrže plašč čez plečo; »potrebujem Vaše zdravniške pomoči, vendar ne za živega, ampak za mrtvega.«

»Kako to?« sem dejal ves začuden.

»Prišel sem s svojo sestro iz daljnih dežele,« je pripovedoval in mi obenem pomignil, da naj grem z njim; »stanoval sem tu z njo pri nekem prijatelju moje rodbine. Sestra pa mi je zbolela in včeraj umrla in sorodniki jo hočejo jutri pokopati. Po stari šegi naše rodbine pa naj vsi počivajo v rodbinski grobnici; tudi če kdo v tujini umrje, ga vendarle, z dišavami prepojenega položijo tam k večnemu počitku. Svojim sorodnikom privoščim njeno telo, očetu pa moram prineseti vsaj hčerino glavo, da jo še enkrat vidi.« Da se umrlemu ljubljensmu svojcu odreže glava, se mi je zdelo sicer nekoliko strašno šega, vendar se nisem upal nič upovariati, ker sem se bal, da ne bi neznanca razžalil. Dejal sem mu torej, da dobro unem maziljenje mrličev, in sem ga prosil, naj me peče k mrtvi sestri. Vendar se nisem mogel zadržati, da ga ne bi vprašal, zakaj se mora goditi vse to tako skrivnostno in ponoči. Odgovoril mi je, da bi ga njegovi sorodniki, ki se jim zdi njegov namen grozovit, podnevi ovirali; če pa je glava že odrezana, ne morejo dosli več reči;

saj bi bil sicer lahko glavo prinesel k meni, toda naravno čustvovanje ga zadržuje, da bi jo sam odrezal.

Med tem prideva do velike, krasne hiše. Moj spremljevalec mi jo pokaže kot cilj najinega nočnega sprehoda. Greva mimo glavnih hišnih vrat, vstopiva skozi mala vrata, ki jih neznanec strbno za seboj zapre, in stopava nato v temi po ozkih zavijih stopnicah navzgor. Vodile so na skromno razsvetljen hodnik, s katerega sva prišla v sobo, ki jo je razsvetljevala na stropu prikrita svetilka.

V tej sobi je stala postelja, v kateri je ležal mrlič. Neznanec obrne svoj obraz vsrton in zdelo se je, da hoče solze skriti. Pokaže na posteljo, mi zapove, naj svoj posol dobro in urno opravi, in odide zopet ven.

Razložil sem svoje nože, ki sem jih kot zdravnik imel vedno pri sebi in sem se približal postelji. Samo mrličeva glava je bila vidna, a bila je tako lepa, da me je nehotno obšlo iskreno sočutje. V dolgih kitah so se spuščali črni lasje navzdol, obraz je bil blede, oči zaprte. Napravil sem najprej zarezo v kožo po načinu zdravnikov, kadar se pripravljajo, da odrežejo kak ud. Nato vzamem svoj najostrejši nož in z eno potezo pre-režem grlo. Toda o grozal Umrla odpre oči, pa jih takoj zopet zapre in z globokim vzdihom menda šele sedaj izdihne. Obenem mi brzigne iz rane nesprosti vroča kri. Prepričal sem se, da sem šele jaz revico usmrtil. Da je bila namreč mrtva, ni bilo nobenega dvoma, ker za tako rano ni rešitve. Stal sem nekaj minut kot prikovana spričo tega, kar se je bilo zgodilo. Ali me je mož v rdečem plašču prevrnil, ali pa je bila morda njegova sestra samo navidezno mrtva? Zadnja domneva se mi je zdelo bolj verjetna. Toda bratu umrle nisem smel povedati, da bi jo bila morda manj hitra zarezala zbudila, ne da bi jo bila usmrtila. Zato sem hotel glavo popolnoma odrezati. Pa še enkrat je umirajoča zastokala, se bolešno zganila in stegnila ter umrla. Tedaj me je prevzel

valju tudi poštene pristaše drugih strank, ki morila povsem ne soglašajo z JRZ, ki pa so z nami vred inenja, da se mora naša občina v korist naroda in države enkrat za vselej osvoboditi javne in skrite židovske boljčevske navlake.

Ne bomo se maščevali, vendar nam nihče ne more zameriti, če si bomo napisali in zapornili tiste, ki bodo glasovali za republikanski, brezverski marksizem, oziroma podpirali njegove širitelje s svojo neudeležbo pri tako važnih volitvah.

Zato kličemo: Vsi poštenjaki, delavci, kmetje, obrtniki šlemničarji in drugi javni in privatni nametenci, proti z raznimi pomisleki in nastopimo skupno proti marksistično boljčevski kugi za zmago državne in slovenske Jugoslovanske radikalne zajednice. Tako bomo izrazili tudi svoje zaupanje in ljubezen našima preiskrulenima slovenskima voditeljima dr. Korodu in dr. Kreku. Zvestoba za zvestoboi

Jenkova stoletnica o Cerkljah na Gorenjskem

Tola nedeljo, 20. septembra, bomo največjemu slovenskemu glasbeniku zadnjih dveh rodov odkrili spomenik na trgu sredi Cerklj. Na mogotnem stebru bo stala bronasta glava našega slavnega Davorina Jenkova, delo kiparja Lojzeta Dolinarja. — Na mestu, kjer je stala Jenkova rojstna hiša, bomo odkrili spominsko piramido, ki jo je naročila ga. H. Jenko in dala ograditi z elipso ograjo, v katero je vdelal nekaj oken in vrat stare, zdaj podrite hiše. — Slavnost se začne že dopoldne z božjo službo. Ob 10. bo najprej pridigal cerkljanski rojak Miha Jenko, znani gospod iz Most v Ljubljani, ki je postavil prvo in edino slovensko leseno cerkev. Maževal bo tudi eden g. cerkljanski rojakov. Petje pri maši bo vodil cerkljanski rojak stolni dekan V. Kimovec. Polovico maše bomo peli vsi, kar nas bo v cerkvi. Saj smo imeli preteklo nedeljo trikrat pridigo o lepoti in koristi ljudskega petja in še vajo; kar s prične se nas voditi pri vaji in še potem ko smo vsi navdušeni peli tudi pri maši. Lepo je bilo. Kako bo pa še le v nedeljo, ko nas bo toliko. Nekateri smo bili vse trikrat, tako nam je bilo všeč. — Druge polovico bo pel zbor dva daljši Jenkov, skladbi, zloženi za slovenske prilike. Zbor je tako velik, da smo mu morali nekaj kora podreti in razširiti, da bodo pevec imeli dovolj prostora. Glavno pevsko nalogo ima moški pevski zbor, ki se pa venomer preliva v sedmeroglasni mešani

zbor. — Za konec nam bodo možiki pevec zapeli še znano, priljubljeno »Pesem mornarjev«.

Popoldne bomo že ob dveh vsa cerkev grmela pete litanije. Po litanijah se uredimo v spreved, ki pojde pred zakriti spomenik. Ob 3. uri pred spomenikom zapojeja Glasbena Matica in Pevska zveza Jenkovo »Molitev«, cerkljanski rojak dr. Hacl in v imenu domačinov pozdravi odlične goste, cerkljanski rojak dr. Kimovec pozvame slavnostno besedo in spomenik odkrije. Godba zaigra Jenkovo himno, možiki zbor Pevske zveze zapojeja Jenkovo mehko »Lipo« in junaško »Hej rojak«.

V sprevedu odidemo v Dvorje, na rajstni dom, kjer cerkljanska godba zaigra Jenkovo nežno »Strunam«, izpregovori domačin g. Ciril Hudobivnik, Glasbena Matica, Pevska zveza in še kak zbor pa prireda koncert samih Jenkovih pesmi. Nazadnje bomo pa se lahko malo posedeli in se med seboj povsneli.

Na izredno slavnost se pripravljamo vsi; fantje pripravljajo mlaje, dekleta pa istočo narodno nočo, da bodo slavnost ozajšale kakor lep pisan soplek. Pa je res: čim več vas bo v naših alikovitih domačih nohah, tem slovenskeje bo. — Od vseh strani slišimo, da se tudi naši sosede na to slavnost pripravljajo. Pozdravljeni že zdaj!

Med Slovenci v Franciji

Na obširnem področju našega konzulata v Metz živijo nam deset tisoč Jugoslovancev, Slovencev je 80 do 90%. Ti naši izseljenci so si že davno ustanovili svoja vedno bolj zbirna društva. Je takih 24. Naj mimorede omenimo, da so hoteli nekateri pred leti vsa ta društva namazati s istim oljem, da bi vsa enako dišala, društven denar — ta jim je najbolj dišal — pa so hoteli spraviti v »centrino blagajno«. Ker so se društva temu uprli, so jih pričeli blatiti in proglati za »sprotidržavac«. V resnici pa so omenjena društva vedno lepo proslavila vsak narodni praznik. Dokazi tega so v Metz na konzulatu in upamo, da bodo društva dobila zadostanje. Tudi letos so sklenila društva, da kar mogoče lepo proslavijo kraljev rojstni dan.

V Merlebachu je daroval službo božjo in opravil molitve za kralja naš duhovnik Stanko Grina. Službe božje se je udeležil naš konzul dr. Miš s svojo gospo in vsa društva s svojimi zastavami. Popoldne pa je priredila zveza omenjenih društev »Jugoslovanska vzajemnost« lepo proslavo kraljevega rojstnega dne v Aumetzu. Tudi popoldanske proslave se je udeležil konzul. Organiziral je po-

podanske prireditve aumeški izseljanski duhovnik Švelc Anton. Uvodoma je pozdravil vse navzoče zvezni predsednik Hren. Tamburaši so lepo zatigrali par kornčnic in valčkov, pevec pod vodstvom g. Biščaka so prav tako zelo lepo zapeli, otroci so nastopili a telovadnimi točkami in domorodnimi deklaracijami, izseljanski učitelj Jankovič pa nam je v slavnostnem govoru povedal, kako resno so pripravila naš mladi kralj za svoj poklic. Ogleda sta se k besedi še omenjena naša izseljenska duhovnika, nakar smo z državno himno, ki jo je zapel možki zbor iz Aumetza, zaključili prireditev. Poslali smo brzojavno voščilo kralju, kateremu slovenski izseljenci, zlasti pa slovenska mladina iz Francije želi tudi na tem mestu srebe in blagoslova božjega in ga prosil, naj nikoli ne pozabi Jugoslovancev, ki jim ni usojeno fiveti v domovini.

Odbor Zveze jugoslov. društev v Franciji.

Iz raznih krajev

84. Vid pri Stični. Smrt letos kod zlasti stare. Meseca maja sta umrla Rus Franc iz Malih Čedajic, star 95 let, in Prosen Franc iz Sobrad, star 83 let. — Meseca junija je umrla Grabnar Terezija iz Velikega Gabra, stara 87 let. — Meseca julija so umrli Vozel Miha iz Malih dol, star 85 let, Jerič Marija iz Gradšča, stara 85 let, in Sadar Marija iz Črnoč, stara 84 let. — Meseca avgusta so umrli: Bregar Janez iz Brega pri Dolu, star 85 let, Zadel Franc iz Radohove vasi, star 74 let, Oven Janez iz Otočca vrha, star 85 let. Vsi so skoraj do zadnjega delali in opravljali tudi naporna dela vkljub svoji starosti. Dokaz, da delo Slovku življenje podaljša. Bili so vsi imenovani tudi skrbni gospodarji, ki so vkljub gospodarski atiski še precej dobro shajali. Delo in varnost sta podlaga zdravja in gospodarskega obatanja. — Vreme imamo zelo ugodno. Bilo je še precej suho, pa je v nedeljo in na praznik Marijinega rojstva padlo toliko dežja, da imamo upanje na dobro letino pri sadi in repi.

Dal pri Ljubičani. Preteklo nedeljo je naša župnija radostno in slovesno praznovala 70letni jubilej svojega duhovnega pastirja g. župnika Matije Kastelica. Farani so ta dan trikrat napolnili farno cerkev, da prisostujejo vsam slovenskim, ki so se vršile v njej. Saj sta med nas prihitela naša bivša kaplana, tako nekdanji naš Janez Kalas in nam tako ljubeznivi Janko Zagar-Sanaval. Oba sta nas rotila, da še nadalje ostanemo zvesti veri in cerkvi, saj bo to najlepši dar našemu jubilaru

strah, zgrozil sem se in skokoma udri iz sobe. Toda zunaj na hodniku je bila tema; luč je ugasnila, o mojem spremjevalcu pa ni bilo ne duha ne sluha; pomislil sem se moral na dobro srečo v temi ob steni naprej, da sem prišel do zavilnih stopnic. Sedniti sem jih našel in pol padajoč pol se spuščajoč sem prišel dol. Tudi spodaj ni bilo nobenega človeka. Vrata sem našel samo priprta in zadržal sem prosteje, ko sem bil na cesti. Kajti v hiši se me je bila polastila strašna tesnoba. Strah me je podil, da sem dirjal v svoje stanovanje in se zakopal v blazine svojega ležišča, da bi pozabil strahoto, ki sem jo učinil. Toda spanje je bežalo od mene, in šele jutro me je zopet opomnilo, naj se zavem. Zdelo se mi je verjetno, da me mož, ki me je zapeljal v ta zločin — v taki luči je stalo sedaj to dejanje pred menoj — ne bo naznanil. Sklenil sem torej takoj iti v trgovino po svojem opravku in se delati kolikor mogoče brezskrbnega. Toda, žalibog, nova okolnost, ki sem jo šele sedaj opazil, je še povečala mojo bridkost. Bil sem brez čepice in brez pasu, pa tudi mojhi nožev ni bilo in nisem vedel, ali sem jih izgubil šele na begu. Prvo se mi je zdelo, žalibog, bolj verjetno in tako je bilo mogoče, da me primejo kol morila.

Odpre trgovino ob navadnem času. Da pristopi k meni moj sosed kakor vsako jutro, kajti bil je zgovoren mož. »No, začne, kaj pa pravile k strašnem dogodku, ki se je noči pripetilo? Delal sem se, kakor da ničesar ne vem. Kako, nič ne veste o tem, česar je vse mesto polno? Ne veste, da je bila to noč umorjena najlepša cvetka Florence, Bianka, guvernerjeva hčerka? Oh, še večeraj sem jo videl, ko je veselo peljala skozi mesto s svojim ženinom, zakaj danes naj bi bila poroka? Vsaka sosedova beseda me je zbodla v srce. In kolikokrat se je ponavljala ta mikal Zakaj vsak mojih odjemalcev ni je zgodbo pripovedoval, vsak strašneje, in vendar je ni mogel nobeden tako strašno povedati, kakor sem jo sam videl. Okoli polne pa stopi sodniški uradnik v

legovino in me prosi, naj ljudi odstranim. »Signore Zelenkos,« pravi in polegne iz torbe slani, ki sem jih pogrešal, »ali so te stvari Vaša last?« Pomislil sem, ali jih ne bi popolnoma zatajil; ko sem pa skozi pol priprta vrata videl svojega gospodarja in več znanec, ki bi mi morali pričati proti meni, si nisem hotel svojega položaja z lažjo še poslabšati in sem priznal, da so stvar moja last. Uradnik me prosi, naj grem z njim, in me pelje v veliki poslopje, ki sem ga kmalu spoznal za ječimnico. Tam mi je do nadaljnjega odkazal sobo.

Stražen je bil moj položaj, ko sem tako v samoti o tem premišljeval. Misel, da sem moralec, četudi brez volje in namena, se mi je vedno zopet vračala. Tudi si nisem mogel prikrivati, da me je premamila bleščava zlata, sicer bi ne bil mogel tako slepo v past. Dve uri potem, ko so me zaprli, so me peljali iz moje sobe. Šli smo več stopnic navzdol in prišli sedniti v veliko dvorano. Tam je sedelo okoli dolge, črne pregrnjene mize dvajset mož, skoraj sami stari. Ob straneh dvorane so stali klopi, v katerih so sedeli florentinski inenitniki. Na galerijah, ki so se nahajale v višini, so stali gledalci, glava pri glavi. Ko stopim pred črno mizo, se dvigne mož temnega, žalostnega obličja; bil je guverner. Dejal je zbranim, da kot oče ne more v tej zadevi soditi in da odstopa to pol svoje mesto najstarejšemu senatorju. Najstarejši izmed senatorjev je bil stari mož devetdesetletni. Stal je sklonjen, ob sencih so mu viseli redki, beli lasje, toda ognjevitost se že zrla njegove oči in njegov glas je bil krepek in odločen. Začel je z vprašanjem, če umor priznam. Prosil sem ga za besedo in sem pripovedoval neustrašeno in razločno, kaj sem bil storil in kar sem vedel. Opazil sem, da je guverner med mojim pripovedovanjem zdaj pobledel, zdaj zarde, in ko sem končal, je ves divji planil vzkliku: »Kako, ti lopovini je zaklical, »torej, še hočeš zločin, ki si ga izvedel iz pohlepa, naprtili drugemu?« Senator ga je pokaral, ker je posegel v obravnavo; da se je namreč prostovoljno udeležil svojih pravic, da ga

tudi ni tako jasno izpričano, da sem izvršil zločin iz pohlepa, kajti po njegovi lastni izjavi ni bilo umorjenki nič ukradenega. Da, šel je še dalje. Razložil je guvernerju, da mora dati poslušna o prižnjen življenju svoje hčere. Kajti le tako da je mogoče sklepati, ali sem govoril resnico ali ne. Obenem je za ta dan zaključil obravnavo, da bo, kakor je dejal, pregledal papirje umrle, ki mu jih bo guverner izročil. Mene so peljali nazaj v ječo, kjer sem preživljal žalosten dan; neprestano sem se bavil z vročo željo, da bi se vendar našla kaka zveza med umrlo in mojem v rdečem plašču Z. nado v srcu sem stopil drugi dan v sodno dvorano. Več nisem je ležalo na mizi. Stari senator me je vprašal, ali sem jih jaz pisal. Pogledal sem jih in našel, da jih je pisala ista roka, ki je pisala tudi oba lističa, ki sem ju prejel. Povedal sem to senatorjem, toda ti se za to niso zmenili in odvrnili, da sem lahko oboje jaz pisal, da, celo moral, kajti podpis na pismih kaže razločno Z, kar je začetna črka mojega imena. Pisma pa so vsebovala grožnje umrli in svarila pred nameravano poroko.

Guverner je podal menda čudna pojasnila glede osebe, kajti postopali so ta dan z menoj nezaupneje in strožje. Da bi se opravičil, sem se skliceval na svoje papirje, ki jih bodo gotovo našli v moji sobi; toda dejali so mi, da so iskali, pa niso ničesar našli. Tako mi je na koncu le obravnave izginilo vse upanje, in ko so me tretji dan zopet pripeljali v dvorano, so mi prebrali obsodbo, da sem obsojen na smrt, ker se mi je dokazal umor. Tako daleč sem torej prišel. Zaposčen od vsega, kar mi je bilo na svetu drago, daleč proč od domovine, naj bi nedolžen umrl pod rablivo sekuro v cvetu svoje mladosti.

Na večer tega strašnega dneva, ki je odločil o moji usodi, sem sedel v svoji samotni ječi; vse nade so bile pokopane in resno sem se bavil z mislimi na smrt. Tedaj se odprla vrata moje ječe in vanjo vstopi mož, ki me dolgo molče gleda. »Tako te torej zopet vidim, Zelenkos?« spregovori. Nisem ga spoznal pri slabem svitu svetiljke,

g. župniku. Pa tudi v prosvetnem domu je bila dvorana akoraj premajhna, tako so hvaležni farani zapolnili sleherni kotiček, kjer se je vrtila slavnostna akademija s prav lepim sporedom. Zlasti dramatičen prizor, ki ga je prav za to priliko spisal naš akademik Janko Moder, kjer prikazuje trpljenje sedanje španske cerkve, je napravil na vse navzoče silen vtis. Tako slovensko ljudstvo spoštuje svoje dobre duhovnike, ki ga isti za vse svoje nesebično delo med našim narodom tudi zaslužijo.

Sv. Jedert nad Laškim. Dne 20. septembra, v nedeljo pred smrtim dnem A. M. Slomška, bo v Gornji Rečici blagoslov temeljnega kamna nove podružnice. Slovesni obred bo ob 10. združen s sv. mašo pod milim nebom in z darovanjem za novo svetilišče. Ta cerkev bo dokaz ljubezni in svetega spoštovanja, ki ga ima slovensko ljudstvo do svojega velikega vzornika Antona Martina in njegovega kratnega zaveznika sv. Antona: Iz mnogih župnij lavantinske in ljubljanske škofije so prispeli darovi za to cerkev, ki se veselo dviga iznad temeljev. Pri gradnji delajo in si služijo kruh skoraj sami brezposelni težaki in zidarji. Gradbeni odbor vladno vabi domačine, okoličane in druge na lepo slovesnost. Daljni imajo udobno pot iz Laškega po prijazni rečički dolini, ki jo izletniki in turisti na Mrzlico, na Smohor, Gozdnik in sosedne višine dobro poznajo. Vsem kliče odbor: Dobrodošli 20. septembra v Gornji Rečici!

Ambros. Še odmevi zadnjih volitev. Za razpisane nagrade se ni še nobeden oglašil, kar je dokaz, da so bile govorice o podkupovanju volivcev izmišljene, kakor tudi še več drugih laži. Z lažjo se je pričelo in z lažjo končalo. Ne bi se povračali na to, da se ni nameravalo nekaj hujšega. Dne 30. avgusta, ko je bilo farno zganjanje, bi bili nekateri radi popravljali z noži volivni rezultat. Zvabili so v znano gostilno dva naša fanta, ki sta se udeleževala pri volitvah, ko sta nič hudega sluteč prišla v gostilno, so ju kar obstopili nekateri dobro znani (poštenega imena taki ne zaslužijo) z noži v rokah in zaželi izživati. Le mirnosti in previdnosti naših fantov se je zahvaliti, da ni prišlo do grdega zločina. To pa so pripravljali ne kakšni nerazsodni fantalini, ampak možje, ali ki se vsaj štejejo za možel. Kakšno sodbo si o takih možeh napravi vsak pameten človek, je jasno. Torej najprvo laž, potem pa noži! Ne eno se drugo ni pošteno. Gorje narodu, če bi taki imeli glavno besedo. — Gospodinjski tečaj se zopet vrši. Dekleta se ga z veseljem udeležujejo.

Potrebno je tudi za fante nekaj podobnega, da bi se vzgajili in pripravili za dobre gospodarje.

Selec nad Škofjo Loko. V soboto, dne 12. sept. smo pokopali Anjo Pfaffar, mater velesovskega župnika Franceta Pfaffarja. Imela je lep pogreb, katerega se je udeležilo mnogo sodrnikov in vaščanov. Pogreb je izvršil domači župnik ob spremstvu duhovnikov iz sosednih fari. — Dve leti je bolela in morala biti stalno v postelji. Kljub bolezni in visoki starosti 85 let se je pa še vedno živo zanimala za vse, kar se je važnega zgodilo v fari. Najbolj ji je bilo hudo, ker ni mogla v cerkev, zato je pa doma toliko več premislila. V boleznih je večkrat vdano prežela svete zakramente. Bila je dobra in skrbna gospodinja, verna in pobožna mati. Bog naj ji bo bogat plačnik za vse, kar je dobrega storila! Blagi materi naj sveti večna luč!

Fara pri Kečevju. Dne 23. avgusta je umrl po krajši bolezni Klarič Josip, posestnik v Maveru. — Smrt ga je zadela v dobi 64 let, ko ga še ni zapustila njegova jeklena volja, ki mu je pomagala v njegovi življenjski dobi. Kot dober gospodar in vtrajen delavec si je napravil lepo domaćijo. Kot velik ljubitelj knjig in časopisov si je pridobil izobrazbo, ki jo je znal spretno uporabiti pri gospodarskem, kakor tudi kulturnem delu. Njegov najbolj priljubljen časopis je bil »Domoljub«, saj je bil njegov naročnik že okrog 30 let. Hišo in gospodarska poslopja je oskrbel s najmodernejšimi napravami. Številni ljudje, ki so mu prišli izkazati zadnjo čast, so z občudovanjem gledali vse te gospodarske naprave, saj so v tem kraju zelo redke. Četudi je

bil marljiv in talentiran, ga ni mogel oče študirati. Zadel ga je usoda, da si je moral služiti kruh s krošnjarstvom. Grenkoba krošnjarjenja je okusil že kot 14 letni deček, ko ga je njegov oče v Budimpešti pustil kot krošnjarja-začetnika. Tu je krošnjaril vsako zimo do svetovne vojne. Čez leto je pihel vsako leto domov, da opravi najnujnejše poljsko delo. Po vojni je krošnjaril na Češkoslovaškem. Tja je nameraval tudi letos, če mu ne bi bila poti preprečila smrt kot posledica dolgotrajne bolehnosti. Za njim žaluje žena, šest sinov in ena hči. Pet odraslih otrok je dobro preskrbljenih, od dveh najmlajših pa obiskuje eden gimnazijo v Št. Vidu, drugi pa osnovno šolo. S svojim večnim delom in ljubeznijo do otrok je izvršil nalogo, ki si jo je sam zadal: da preskrbi otrokom boljše kruh, kakor ga je sam užival. Številna množica, ki ga je spremljala ob njegovi zadnji poti v torek, dne 25. avgusta, je pokazala, koliko je bil priljubljen pri vseh.

St. Jurij pod Kumom. Ko so ob priliki stiških dni zborovale Marijanske kongregacije za Dolenjsko v Stični, se zaradi oddaljenosti teh zborovanj niso mogle udeležiti družbe iz Zasavja. Zato so se zbrale v St. Juriju pod Kumom iz 11 zasavskih župnij. Nad 900 deklet se je zbralo. Mnoge od teh so prišle peš po 5 ur daleč. Vrla šentjurska dekleta so poskrbele, da sta bila cerkev in zborovalni prostor odeta v cvetje in vence. Sijalo je lepo jesensko sonce. V procesiji s 7 zastavami se je med navdušenim prepevanjem pomikal spred v cerkev, kjer je stolni kanonik in župnik dr. Klinar lepo in bodrilno govoril v zborovalni dekletom. Med mašo pa je polna cerkev odmevala od navdušenega ljudskega petja. Po maši je na okusno okrašenem prostoru pred cerkvijo bilo zborovanje deklet. Vstili so se pozdravi, ki so jih prinesla s seboj dekleta iz vseh udeleženi župnij in na posled tudi pozdrav škof. voditelja, ki je pozdravil zborovalke v imenu g. škofa. Pozdravom je sledil govor kaplana Benedika iz Zagorja. S tem je bila dopoldanska svečanost zaključena. Nadaljevala se je popoldne v cerkvi, kjer je govoril dekan šmartinski g. Gornik. Po petih litanih Matere Božje in zahvalne pesmi so se dekleta navdušena vračala na svoje domove. Bog pa daj, da bi tudi obilen sad obrodilo.

Delovanje katoliškega tiska je hvaljevredno. Katol. časopis je stalen kaplan pri širjenju vere. (Benedikt XV.)

loda njegov glas je zbudil stare spomine v meni. Bil je Valetti, eden iz tistega majhnega števila prijateljev, ki sem jih imel v medu Parizu med svojimi študijami. Pravi je, da je prišel slučajno v Florenco, kjer biva njegov oče kot ugleden mož, da je šlihal o moji zgodbi in da je prišel, da me še enkrat vidi in od mene samega izve, kako je bilo mogoče, da sem tako daleč zabredel. Pripovedoval sem mu vso zgodbo. Ni se mogel temu dovolj prečuditi in me je rotil, naj grem, svojemu edinemu prijatelju, vse povem, naj se ne ločim od sveta z lažjo na vesti. Sveto sem mu prisegel, da sem mu povedal resnico in da me ne teži nobena druga krivda, kakor da sem se dal od zlata preslepiti in da zoloto nisem videl neverjetnosti neznančevega pripovedovanja. »Torej nisi poznal Binko?« me je vprašal. Zatrjeval sem mu, da je nisem nikoli videl. Valetti mi je sedaj pripovedoval, da je ves dogodek zavil v skrivnostni mrak, da je guverner zelo priškal na to, da so me obsodili in da se je sedaj med ljudstvom razširila govorica, da sem Binko že dolgo poznal in da sem jo umoril iz maščevanja zaradi poroke z drugim. Omenil sem mu, da velja vse to do pičice za moža v rdečem plašču, da pa ne morem z ničemer dokazati njegove soudeležbe na dejanju. Valetti me je jokaje objel in mi objubil, da bo storil vse, da mi vsaj življenje reši. Imel sem malo upanja, vedel sem pa, da je Valetti moder in v poslavah izveden mož in da bo napel vse sile, da bi me rešil. Dva dni sem živel v negotovosti, slednjič se je prikazal Valetti. »Primašam ti tolažbo, četudi bolešno. Zivel boš in prost boš, toda izgubil boš eno roko.« Ganjen sem se zahvalil prijatelju, da mi je rešil življenje. Povedal mi je, da se guverner ni dal preprositi, da bi se stvar še enkrat obravnavala. Da se mu pa ne bi mogla očitati krivica, je na posled dovolil, da če se neje, v knjižah florentinske zgodovine sličen primer, naj bo moja kazna enaka tisti, ki je tam zabeležena. Tako sta torej on in njegov oče dan in noč porabila za čitanje starih knjig in sta slednjič našla primer, ki je

bil mojemu popolnoma podoben. Tam pa se je glasila kazen: Odseka naj se mu levica, zapleni njegovo premoženje, on sam pa naj se izžene. Tako se glasi sedaj tudi moja kazen in pripravim naj se na bolešni trenutek, ki me čaka. Nočem vam predočiti te strašne ure, ko sem na javnem trgu položil svojo roko na kladlo, ko me je lastna kri v velikem loku obšla.

Valetti me je sprejel v svojo hišo, dokler nisem ozdravel, potem pa me je velikodušno oskrbel z denarjem za na pot; kajti vse, kar sem si s trdom pridobil, je zaplenilo sodišče. Počoval sem iz Florence v Sicilijo in od tam s prvo ladjo, ki sem jo našel, v Carigrad. Svoje nade sem stavil na vsoto, ki sem jo bil izročil svojemu prijatelju: prosil sem ga tudi, da bi smel pri nem stanovati. Kako pa sem osrnel, ko me je vprašal, zakaj ne grem v svojo hišo. Pripovedoval mi je, da je tui mož pod mojim imenom kupil hišo v grškem okraju mesta; tudi je sosedom povedal, da pridem kmalu sam. Sel sem takoj s svojim prijateljem tja; vsi moji stari znanci so me tam veselo sprejeli. Star trgovec mi je izročil pismo, ki ga je tam pustil mož, ki je bil hišo zame kupil.

Bral sem: »Zalencos! Dve roki sta zale pripravljene delati neumorno, da ne boš čutil izgube ene. Hišo, ki jo vidiš, in vse, kar je v njej, je tvoje, in vsako leto boš toliko dobil, da te bodo prištevati k bogatašem tvojega ljudstva. Odpusti mi, ki je nesrečnejši od tebe!« Lahko sem si mislil, kdo je to pisal, in trgovec mi je na moje vprašanje dejal, da je bil ta mož po njegovem mnenju Frank in da je nosil rdeč plašč. Izvedel sem zadosi; dejal sem si, da neznaneč vendarle ni čisto brez vsakega plemenitega mišljenja. V svoji novi hiši sem našel vse kar najbolje urejeno, tudi trgovino z blagom, lepšim, kakor sem ga sploh kedaj imel. Deset let je preteklo od tedaj; bolj iz stare navade kakor iz potrebe nadaljujem svoja trgovska poslovanja, a dežele, v kateri me je zadela tolika nesreča, nisem nikoli več videl. Vsako leto prejnem tisoč zlatov: vendar četudi me veseli, da je

oni nesrečnež plemenit, mi vendar ne more odkupiti dušne bridkosti, kajti neprenehoma mi lebdi pred očmi grozna podoba umorjene Binko.

Zalencos, grški trgovec je končal svojo povest. Z velikim sočutjem so ga ostali poslušali, zlasti tujca je zgodba očito silno prevzela; nekoličkrat je globoko zdihnil, in Muleja se je celo zdelo, da so mu prišle solze v oči. Se dolgo so govorili potem o zgodbi.

»Ali pa ne sovražite onega neznanca, ki Vas je malopridno spravil ob tako plemenit ud Vašega telesa, ki Vas je celo spravil v smrtno nevarnost?« vpraša tujec.

»Pač so mi prišli v prejšnjih časih trenutki,« odgovori Grk, »ko ga je moje srce tožilo pred Bogom, da mi je nakopal toliko bridkosti in mi življenje zastrupil, toda našel sem tolažbo v veri svojih očelov, ki mi zapoveduje, ljubiti tudi sovražnike; tudi je gotovo nesrečnejši od mene.«

»Vi ste plemeniti mož!« reče tujec in slišne ganjen Orko roko.

Naečnik straže je tedaj pretrgal njihov pogovor. Skrb se mu je bral na obrazu, ko je stopil v šotor in poročal, da zdaj ni čas, da bi se udajali brezskrbnosti. Tu, da je namreč kraj, kjer se navadno gode napadi na karavane; tudi se je zdelo njegovim stražam, da so opazili v daljavi več jezdecov.

Trgovci so bili vsi prepadem spričo tega poročila; Selim, tujec, pa se jim je čudil in je bil mnenja, da so tako dobro zavarovani, da se jim ni treba bati krdele roparskih Arabcev.

»Seveda, gospod!« odvrne naečnik straže. »Če bi bila le navadna sodrga, bi se človek lahko brez skrbi vlegel k počitku, toda že nekaj časa se zopet pojavlja strašni Orbazan; to pa se pravi biti oprezen.«

Katoliško časopisje je stalni misljon za vsako hišo. (Leon XIII.)

Boj za naše občine

Gorenji Logatec. Prihodnje nedeljo bodo tudi v tej dolejši še nezavzeti trdnjavi publega »jugoslovenskega« liberalizma občinske volitve. Dolga desetletja so gledali občani nedelavnost naše malomeščanske gospode, sedaj so se pa odločili, da gredo tudi v Gorenjem Logatcu v boj za red in boljše gospodarstvo pri občini. Saj ga menda ni gozdnega okoliša s tako škandaloznimi poti, kakor v gorenjelogaški občini. Treba je pogledati le v sosednjo dolejško-logaško občino, pa se vidi ogromna razlika; tako so znali pod prejšnjimi našimi upravami popraviti pota, da se zdijo napram gorenjelogaškimi kakor gozdne prometnice. Pred volitvami so sicer gospodje JNS-ari obljubljali, da bodo regulirali Logaščico in prostor okoli spominjake lipe ter postavili električni transformator, toda potem ni bilo za vse to nikoli niti volje niti sposobnosti. Vse »gospodarstvo« te gospode je obstajalo v preganjanju naših fantov zaradi kakšne zastavice, v odklanjanju naših pristašev pri licitacijah gramota, v razobešanju letakov, ki so sranovali dr. Korošca, v odvzemanju mejnih propustnic našim gospodarjem in v sličnih »visokopolitičnih« dejanjih. Zaradi brezbrzičnosti dosedanjih mogotcev smo izgubili okrajno načelstvo in davkarjo. Kljub temu, da niso ničesar delali, so pa vendar v zadnjem času iskali posojilo 30.000 din, da bi zamašili občinsko blagajno, pa jim nihče tega posojila dati ni hotel. Sedanja lista JNS je že po svoji sestavi taka, da je delovni sloj: kmetje, obrtniki in delavci ne morejo voliti. Je pa tudi taka, da v celoti gotovo od oblasti ne bo potrjena, kajti drugi kandidat notar Mrevlje je zakupnik občinske imovine, ker stanuje v občinski hiši, kandidat Gostiša pa še nima predpisane starosti. Zato s to listo ne bo nič! Nasprotno pa so na listi JRZ zastopani vsi delovni sloji. Po posredovanju krajevne organizacije JRZ smo v kratkih dveh mesecih svojega dela izposlovali za naše tako zanemarjene ceste že 20.000 din podpore. Vsak volilec naj zato z vsem zaupanjem voli v nedeljo edino pravo listo, katere nosilec je dober in pošten gospodar g. Vincenc Tomažin.

Devica Marija v Poju. Preteklo nedeljo je bil v našem prosvetnem domu velik shod JRZ. Dvorana je bila nabito polna vrlih naših fantov in mož. Govorili so minister dr. Krek in gospoda Smodej in Gabrovšek. Poslušalci so burno pritrjevali vsem govornikom, ki so v jasnih stavkih našli kralj plodono delo sedanje vlade in v odlo-

nih besedah pobijali protidržavno, protislovensko in protikataloško komunistično rovarjenje. Na shod je prišlo iz štirih občin tudi okrog štirideset mladih marksistov, ki so po predhodnem posvetovanju hoteli delati nemir in celo razgnati shod. Najbolj so razgrajali, ko so jim naši govorniki omenili ruske in španske komuniste in njihova razbojniška dela. S svojimi ugovori so neizkušeni rdeči peteliniki, ki se danes iz umevnih razlogov branijo komunističnega naslova, pokazali, in morda proti svoji volji dokazali, kaj v resnici so. Ker so se žutili sami premalo »govornec«, čeprav opravljajo

SCLOVENEK

JE VODILNI SLOVENSKI KATOLIŠKI DNEVNIK. PIŠE V DUHU KATOLIŠKE AKCIJE. STANE NA MESEC 25 DIN. PIŠITE, DA VAM POŠLJEJO NEKAJ ŠTEVILK BREZPLAČNO NA OGLED. NASLOV: »SLOVENEK«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA.

nekateri venomer v gozdu pod Deben vrhom »govorniške vaje«, poklicali so na pomoč nekega levčarskega visokošolca iz Ljubljane, ki pa ni prišel do besede. Zakaj ogromna večina poslušalcev je bila mnenja, da gospod z levčarskimi nazori ne spada med poštene kmete in delavce v katoliškem prosvetnem domu, ampak med krvave »blajtarje« na severni ledeni sovjetski Selojevki, kjer že tisoči ruskih kmetov in delavcev »svobodno« vživajo dobrote boljševiskega »raja«. Govorniki so oboževalcem ruskih in španskih komunistov tako izprašali vest, da rdeči bratci proti koncu že niso mogli več vzdržati in so pobegnili iz dvorane. Več sto naših vrlih fantov in mož pa je vtrajalo do konca in so se nato navdušeno razšli s sveto zaobljubo: »Marksist nam županil ne bo«.

Blagovica. V nedeljo bomo imeli pri nas občinske volitve. Notranji minister dr. Anton Korošec nam je vrnil blagoviško občino, ki jo je prejšnji režim ukinil in nas pridružil k Lukovici. Občina bo obsegala blagoviško, šentožboltko in oni del češnjške župnije, ki zemljepisno teži na našo stran. Potrjena je samo lista JRZ z nosilcem Ivanom Štrekarjem. Nosilec liste in ostali od-

bor, moške in fantje na naši listi nam pricao, da bomo izročili občino v roke ljudem, ki bodo pošteno služili občini. »Nacionalisti« svoje liste niso postavili, ker se zavedajo, da bi bil njihov poraz prevelik, ko si pri volitvah ne bodo mogli pomagati z goljufijo in z glasovi mrtvičev, kot zadnjič. To so oni delali v občini meri, kar je potrdilo tudi sodišče. Javni potvarjalci ljudske volje pri volitvah pod nacionalnim terorjem so nam že dobro znani. Da bo enkrat konec sleparij in da bodo ti ljudje utihnili za vedno, je treba, da gremo v nedeljo vsi na volišče in oddamo glas za našo listo. Čim več glasov bo dobili bodočji župan in odbor, tem več bo zalegla njegova beseda, ko bo pritiskal za razne usluge in podpore naši občini. Tudi župan sam bo, dasiravno bo pomagal vsakomur, ki je potreben in ne bo delal nikomur krivice, napravil rajši korak za onega, ki ga bo volil in mu s tem izkazal zaupanje. S svojimi glasovi bomo pa potrdili tudi politiko našega voditelja dr. Korošca, ki v težkih razmerah rešuje naš narod in državo iz prepada, kamor so jo zapeljali »nacionalisti«. Kdor se pa volitev ne bo udeležil, bo s tem pokazal, da si želi zopet časov nasilja, goljufije in trpljenja našega ljudstva in noče, da bi se izboljšal položaj kmeta in delavca. V nedeljo vsi na volišče, kjer bo vlada naša volja besede, ne pa bajonet in kjer bomo živi volilci oddajali glasove pred volilno komisijo, ne pa pred potvarjalci ljudske volje.

Dobrunje. Še par dni je do naših občinskih volitev. Boj se bije le med dvema listama, našo in tako zvano »delavsko«. Ljudje žalostnega spomina iz časov JNS so se trudili, da bi postavili tudi svojo listo. Agitirali so od vasi do vasi in spravevali vaščane, zakaj da jih ne marajo, saj jim vendar niso nič naredili. Pa so jim odgovorili: »Saj ravno zato vas ne maramo, ker niste nič naredili!« Lista nasprotnikov je kaj čudna. Dva fari: Javor in Lipoglav nimata niti enega kandidata, sama vas Zadvor pa kar tretjino odbora, ostale vasi tudi temno primerno. Kandidate so tu sami delavci, le par nezavednih kmetov je še na lim, o pravem razmerju stanov ni govora. Splošna sodba je, da je lista ponesrečena. Naša lista JRZ obsega preizkušene moke, ki so se že izkazali najboljše gospodarje in poštenjake in ki so občino uvrstili med gospodarsko najbolj napredno. Na listi je tudi nekaj resnih mlajših moči, ki hočejo biti nov pogon za bodoče težko delo. Tudi po stanovih so kandidati primerno porazdeljeni. Volilni shod preteklo nedeljo, ki je izborni uspel in za katerim sta govorila gg. Stare in Gabrovšek, je

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje.)

»Veseli Ekspretor stojok?« se je smejal senator Mark. »Morda se že zavišaj v preluknjani plašč, potresaš glavo s pepelom mesto zlatim prahom in kličesh s Heraklitom: Jokajte se, kajti vse je nesmisel in nič iz tvojeje govorjenja pa slihim utrujenost nekaj prekutih noči. Naspij se, pa boš zopet dobil dopajenje nad nauki božanskega Epikurja!«

Mark je molčal.

Nič več ni bil oni nepremišljeni mladenič, ki je vsako resno besedo zavračal s smehom. Neka globoka žalost, neko veliko razočaranje je šlo čez njegov gladki obraz in zapustilo okrog oči in ustnice znatne sledove. S prekrizanimi rokama je malomarno sedel dražbi. Niti cakra ni šel k mizi, čeprav je bil nekdaš obisk stariških predmetov zanj priljubljena zabava.

»Dve sto petdeset tisoč!« je klical komornik. »Kdo da več!«

»Še ni pretirana cena,« je pripomnil Mucij. »Kupi Mark, ker ta kos je vreden tvoje zbirke.« »Tako razkošje ni za Kvintilijca,« je odgovoril Mark. »Dandanes lahko kupujejo citrove mize samo trgovci in goljufi.

Mucij ga je pazljivo pogledal.

»To ni več utrujenost neprespanih noči... Ti govoriš o razkošju, ti? Kje dobiš v državi drugega, ki bi mogel kupiti celo palačo imperatorjev, ne da bi spremenil način svojega življenja.

»Ti govoriš o milijonih moje žene?« »Jaz govorim o milijonih moža Livije Fabije.«

»Saj moraš vendar vedeti, da ženi postava premožujoče žene pred zapravljenostjo njenega moža kakor imenujejo bogateli naše navade.

Saj si bil pretor. Slišal sem pa tudi, da tvoja zakonska polovica sama razpravlja s svojimi računarji v denarnih zadevah.«

»Ah!« je rekel Mucij. »Nisem mogel verjeti, ko so mi povedali, da si se prevaril glede Fabijeve radodarnosti. Torej je le res! Da, ta izvržek prav strastno stremi po naših imenih in odnošajih, a bi najraje čim manj zato plačal. In vendar je lažje, tisoč milijonov uropati in ogoljufati, kot imeti dedno pravico na patricijski škrlat...«

»Patricijski? Ali smo mi res patriciji, ti in jaz?... Naši očete so na žrtvenik domovine položili vse, kar so od nje dobili. Mi bi od domovine samo jemali, ne da bi za to kaj storili. Zasluge naših dedov pripadajo samo našim imenom, ne pa nam osebo.«

»Mark!« je vzkliknil Mucij s smehom. »Ako imaš veselje kupiti citrovo mizo, ti posodim za njo denar. Samo z drugim me ne muči. Kajti nadaljuje razvijanje v smeri, ki si ga pričel, bi te znalo pripeljati v bedastoče onih lačnih filozofov, ki sanjarijo o ničevosti in publosti zemljiškega veselja, ker nas zavidajo za naš škrlat in naše palače. Iz tebe govori pecunia deficiens — bridko pomanjkanje denarja — poznam nesmiselne napade take dvostranske narave... Koliko potrebuješ? Govori!«

Mark ni odgovoril smehu svojega prijatelja s smehom. Gledajoč pred se je tiho odgovoril: »Ako bi bil ti okušal kot sem jaz osem mesecev neprestano grenkobo ponižanja, od ranega jutra do poznega večera, z nasprotovanjem in besedo podle ženske, bi se ti pristudil tak način pridobljeni denar. Jaz poginjam v teh prokletih milijonih, gabi se mi zlati zid, v katerem sem se dal ujeti s svojo svobodo. Nisem mislil, da se v mojih blilah še tako krepko pretaka kri Kvintilijeve. Hotel sem se prilagoditi razmeram, hotel sem zatrepi v sobi potomca albanskih kraljev, poklical sem

na pomoč vso modrost skepticizma... Zastonj so vsi moji poizkusi premagovanja. Ponižanja ne morem prenašati niti za ceno vseh zakladov sveta... Ne, ne morem!«

Toliko odkritosrčnosti je zvenelo iz Markovih besedi, da se je Mucij zresnil. Tudi na njegov obraz je legla temna senca.

Nekaj časa sta molčala oba. Nato je začel zopet Mucij: »Jaz sem srečnejši od tebe, Mark, kajti v meni je ogenj Mucijev že ugasnil. Moji pradedje niso služili na bojnem polju, ampak v svetovalstvu in najbrž sem podedoval spogljivost naravo, katero je omilil še značaj moje matere, ki je izhajala od egipčanskih osebojencev. Vi Kvintilijci pa ste rojeni z mečem v roki in kaj je vojak: ali zmaga ali umrje.«

»Zmaga ali umrje,« je tiho ponovil Mark za se in pogledal nemirno brez cilja po množici.

Naenkrat se je obrnil k Muciju in rekel: »Ali veš, da ni upad Germanov nikako navadno igranje barbarov, ampak grožnja novega Hanibala? V velikih masah se vali poplava naravnost proti Rimu. V enem mesecu jih zna mesto vseh mest videti pred svojimi vratmi.«

»Legije jih bodo zadržale. Že gredo...«

»Vse gre proti barbarom!« je živahno pripomnil Mark, »staro in mlado, novinci in veterani, patriciji in plebejci, celo osvobodenci in sužnji; vse, vse... toda...«

»Legije bodo zadostovale,« je hladno dostavil Mucij.

Tedaj je množica zavelovala, se razdelila in napravila široko ulico.

»Brzose iz bojišča!« je šlo od ust do ust. Na razpenjenem konju se je pojavil pretorijanec ves prašen. Dvignil je roko kriku, da umolknejo, ker je hotel govoriti.

Takoj je nastala taka tišina, da je bilo daleč slišati hitro dihanje konja, ki je izžiral za zadnje svoje moči. Tedaj je zaklical sed

vsem volivcem zelo jasno pokazal, kako velikega pomena so te občinske volitve. Nepremostljiv je prepad med nami in nasprotnikom. Mi hočemo red, izboljšanje občinskega socialnega in gospodarskega položaja, zakonitost in krščansko ljubezen do bližnjega. Slovenec bodi na svoji zemlji svoj gospod! Kaj hočemo naši marksisti, pa je izdal njihov kandidat: »Nam ni nič za gospodarstvo, nam je za idejo; dobiti moramo v roke občino, potem bomo pa vrgli vlado. Tako hočemo kot je v Španiji! To je njihov načrt, če dobe občino v oblast! Bodimo močniki! Nasprotniki lažejo na vse pretege, saj je lagati marksizem zapovedano, ko jim vse drugo ne pomaga. Pomnimo: kdor izmed nas ostane doma, je izdajalec in pomaga nasprotniku. Za našo listo bodo oddali svoje glasove tudi tisti, ki so bili v teh letih zapeljani na napačna pota in ki vidijo, da gre tu zares. Nočemo zaostati za občinami, ki so že izkazale svojo vdanost slovenskemu voditelju dr. Korotku, tudi naša dobrodušna občina je za njim! Volivci kmetje, delavci, obrtniki! V nedeljo, dne 20. septembra bomo pokazali javno, da hočemo poštenost, red in pravičnost. Volili bomo vsi listo Janeza Trkova!

Z občinske deske

Pospesjevanje sajenja orehov v Sloveniji. Oreh s svojim dragocenim sadom, še bolj pa s svojimi lesom prinaša našemu narodnemu gospodarstvu lepe dohodke. Banske uprava v Ljubljani se zaveda tega in zato že več let po načrtu skrbi, da bi po svojih ustanovah vzgojila kar največ orehovih sadik. Danes razpolagajo banovinski zavodi s približno 30.000 orehovih sadik. Da bi banska uprava kar najbolj olajšala dobavo in sajenje oreha, je sklenila, da bo odslej vsako leto dvakrat razdeljevala mlade orehe z največjimi ugodnostmi, in sicer meseca novembra za jesensko sajenje, za spomladansko sajenje pa meseca marca. Orebove sadike bodo dobile zastoj ali pa za prav nizko ceno le posamezne ustanove; vse stroške bo v glavnem prevzela banovina.

Brezplačno lahko dobe enoletne orebove sadike: ljudske šole, ki imajo svoje drevesnice in oddajajo drevje učencem in njihovim staršem, in ustanove, ki imajo drevesnice, kjer vzgajajo drevje ter ga oddajajo po znižanih cenah svojim udom.

Za dobavo dvo- in večletnih orehovih sadik pridejo v poštev v prvi vrsti okrajni in občinski kmetijski odbori, šolska vodstva, razne kmetijske zadruge in društva, ki prevzemo skrb za sajenje

oreha na stalno mesto, da se zboljšajo po posameznih krajih večje površine sveta. Vse te korporeacije dobe mlade orebove drevje po sledečih cenah: po 1 Din za drevo za sajenje oreha na praprotiliših, na kamenitem svetu ali ob cestah; po 2 Din za drevo za saditev na vseh ostalih zemljiščih, zlasti na kmetijskih dvoriščih, živinskih tekalniščih, pašnikih, ob gnojiliščih itd.

Da bo dobavljanje v vsakem pogledu olajšano, naj se vsi zainteresirani držijo naslednjih navodil: Prošnje morajo biti naslovljene na bansko upravo, odd. za kmetijstvo. Kolikove morajo biti s kolkom za 5 Din. Prošnje mora biti priložen naročilni list enega ali več banovinskih zavodov v dokaz, da je drevje tamkaj naročeno in rezervirano. Tako opremljene prošnje je treba do 1. okt. predložiti za jesensko sajenje pri okr. načelnstvu (za spomladansko sajenje pa do 1. febr.).

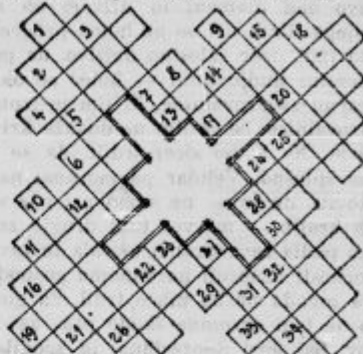
RADIO

od 17. do 24. septembra 1936.

Vsak dan: 12 Plošče. 13.15 Orkester ali pleše. 14 Vreme, borza. 17 in 22 Čas, vreme, poročila, spored. — Četrtek, 17. sept.: 18 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Slovensčina za Slovence. 20.30 Lisztov večer. 22.20 Radijski jazz. — Petek, 18. sept.: 18 Domači napjevi. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Ženska ura. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 19. sept.: 18 Radijski orkester. 18.40 Pogovori s poslušalci. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Zunanja politika. 20.30 Pester večer. 22.20 Lahke glasbe. — Nedelja, 20. sept.: 8 Plošče. 8.15 Prenos iz franč. cerkve. 8.45 Verski govor. 9 Čas, poročila, spored. 9.15 Plošče. 9.30 Prenos iz Beograda. 10.30 Radijski orkester. 11.30 Promenadni koncert vojaške godbe. 13.20 Plošče. 17 Kmet. ura. 17.20 Ura lahke glasbe. 18.10 Koncert Akad. pev. kvinteta. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pester spored iz Amerike. 20.20 Koncert Radijskega orkestra. — Ponedeljek, 21. sept.: 18 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Zdravstvena ura. 20.30 Koncert. 21.30 Radijski orkester. 22.20 Radijski jazz. — Torek, 22. sept.: 18 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Reprodue. koncert. 20.10 Povrednotenje premoga. 20.30 Večer lahke glasbe. 22.20 Radijski jazz. — Sreda, 23. sept.: 18 Radijski orkester. 18.40 Mladinska ura. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.10 Z našega lepega Jadrana. 20.30 Plesne skladbe. 21.10 Operni spevi. 22.20 Narodne pesmi.

„Križaljka“

Vodoravno: 2 član družine, 4 povzročitelj nalezljivih bolezni, 5 športna panoga, 6 trdilna členica, 7 ploskovna mera, 11 mohamedanska sveta knjiga, 13 del obleke, 16 neke vrste tovarna, 17 prvi zmagalec v igri, 19 tuj izraz za desko, 20 zabava človeka, 21 delavec v rudniku, 24 letalsko sredstvo, 26 glavno mesto Francije, 28 naziv za nekdanje gospode, 29 osebni zaimek, 30 osebni zaimek, 31 glavno pečivo na žeganju, 33 del dneva, 34 najvišji oblastnik v banovini.

Navpično: 1 kamor pride duša z malim grohom po smrti, 2 hudobni duh, 3 svarilna členica, 6 del tedna, 8 nasilna tatvina, 9 razstavna stavba na velasejmu (brez črke j), 10 pratika, 11 slovenski izraz za model, 12 del napisu na križu, 14 kratka, 15 tujka za voz (železniški), 16 si ga želimo vsi, 18 zadnji konec ladje, 22, 25 glej 7 vod., 23 središče krščanstva, 24 glej 34 vod., 27 otroška prva posteljska, 28 glasbilo, 32 je bil Abraham.

Rešitev križanke

V 37. številki »Domoljuba«.

Vodoravno: 2 bajonet, 9 pav, 11 roman, 12 led, 14 pipec, 16 kes, 17 labod, 19 kapitan, 20 čebelar, 22 veter, 24 dolar, 26 os, 28 car, 29 ped, 31 dar, 32 ar, 33 kes, 35 Pilat, 37 Ana, 38 Eva, 39 Celovec, 40 tat, 41 ded, 43 davek, 45 ali, 47 mak, 49 tek, 50 srd, 53 dinar, 55 Nacek, 57 paradiž, 58 petelin. Navpično: 4 jok, 5 omet, 6 nas, 7 en, 21 koladar, 25 pratika, 27 sever, 32 anali, 34 sad, 37 ata, 42 rana, 44 srce, 47 mir, 48 kad, 50 sat, 51 del, 53 da, 54 ri, 55 ne, 56 ki.

v raztrganih besedah množici: »Ger... ma... ni... sto... je... pred... Ogle... jem!«

Vsa množica ljudstva je kar ohromela pod vtisom nepričakovane novice — niti en del se ni ganil. Z odprtimi usti so vsi strmeli v pretorijanca. »Gospodarji svetca« so bili taki kot bi jih s kolom udaril po glavi. Germani pred Oglejem — to je pomenilo toliko kot: glavno mesto je v nevarnosti.

Cez nekaj časa je začela množica valovati in iz tisoč grl so začeli kričati proti cesarski palači s krikom strahu, poparjenosti, prošnje in grožnje.

Pretorijančev konj se je začel vsled nenavadnega hrupa plašiti se vzpenjati in skočil daleč naprej. Toda že je bila konju pot zaprta, druhal je konja popadla za uze in grozeče dvigalo roke proti selu nesrečne novice.

»Pribijte krokarske je zaklical eden v bližini vojaka.

»On naj poplača strahopetnost svojih tovarišev! je kričal drugi.

»Doli s konja! Strimo nesrečnega črva!«

In druhal se je mačkvala za svoj strah, ko je potegnila pretorijanca s konja in ga pogazila.

Ko se je ta dogodek odigral pred palačo, je sedel Mark Avrelij v svoji pisarni pri mizi sklonjen nad mnogimi voščeniimi tablicami. Jemal jih je po vrsti v roke, bral, pisal pod prebrano nekaj besedi, in ko je tako rešil tekoče zadeve, se je naslonil na stolu nazaj in gledal pred se s takim pogledom, kot bi prenehala zanj vsa okolica.

S svojimi mislimi je bil daleč od Rima. Njegov duh se je mudil onstran Alp ob Donavi, v deželah, ki so že večkrat vzbudile sovraštvo Germanov. Tam je bivalo germansko plemo, ki je že sto let zvezano z Rimom, dajalo legijam izvrstne vojake in za poljedelstvo izbrane delavce. Tudi Recijani in Noričani so bili nekoč

sovražniki države, toda morda politika imperatorjev — ki jih niso mogli zlomiti — jih je pomirila z mirnimi sredstvi. Škodljivi sosedje so bili v začetku koristni zavezniki, in pozneje, ko so našli dopačenje nad napredujočo rimsko kulturo, zvesti podaniki, ki so v vestnosti svojih dolžnosti prekašali mnogo rojenih Rimljanov.

Kako bi bilo, ako bi meje donavskih provinc odprli za gotovo število svobodnih Kvadov in Markomanov in jih naselili med plemenske brate, ki so že rimski državljani? ... Od kuge zmanjšano domače prebivalstvo bi dobilo sveže delavske moči, legije zdrave roke, kakršnih je starajoča in vedno bolj lena Italija manj in manj dajala. ... Ne bo prvič rimska politika na ta način odvrnila velike nevarnosti. Kjer ni mogoče javno nastopiti kot sovražnik se je treba skušati približati kot prijatelj. Kjer postaja prevelika moč nevarna, jo je treba zmanjšati na ta način, da se nasprotnike umetno razdvoji. ... Ako bi se pustilo Kvadam in Markomanom v državo, bode najboljša bramba proti navalom s severa. Divide et impera — zasejaj razdor med sovražnike, da jih boš vladal!

To staro načelo rimske politike se ni zlagalo sicer s pojmi čednosti stolicizma, v katerih je bil vladar — filozof vzgojen. Toda Mark Avrelij je bil ta trenotek samo poglavar države, kateri groze mogočni sovražniki. Mislec in prijatelj kreposti se je umaknil cesarju, človek vladarju.

Nepričakovan in nenavadno velik vpad Germanov je Rim v tako težki uri iznenadil, da je bilo nemogoče odvzeti boj na četi severni fronti. Preden bi pribitele na jugu in vzhodu razkropljene legije, bodo barbari že v Italiji. Ako se pa posreči najnevarnejše sovražnike, Kvade in Markomane, ločiti od celote, potem bodo legati lahko oprežili z ostalimi, z pol namig diviški brez velikega truda.

Mark Avrelij je bil tako zatopljen v te svoje misli, da ni prav nič slišal hrupa pred palačo, čeprav je dosti razločno prihajal prav v notranje prostore. Vstal je, da bi poklical pretorijanca, ki je čakal zunaj pred vratno zaveso njegovih ukazov. Toda, komaj je vstal, ko je vstopil nenapovedan mož v senatorski tog v njegovo pisarno. Očividno je bil eden cesarskih zaupnikov. Bil je senator Fronto, znamenit pisatelj in zagrozen sovražnik kristjanov, prvi svetovalec starejšega vladarja.

»Germani so pred Oglejem!« je hitro spregovoril; in njegove blede ustnice so drgetale.

Vest je na Marka Avrelija tako uničujoče delovala, da je nekaj časa nemo gledal svojega svetovaleca, kot bi ne bil razumel njegovih besedi. Ko je bil pa na jasnem, je povsili glavo in pritisnil roko na srce.

»Pred Oglejem so se,« je nadaljeval Fronto. Cez deset dni so že lahko pred rimskimi vrati. O naj te bogovi razvetle, božanski gospod, da bomo vedeli, kaj naj storimo!«

Mark Avrelij je že premagalo močni utis, kot tak, ki je videl mogočen blisk pred svojim oknom in čakal, da se bo hiša zrušila nad njim, potem pa vidi hišo in sebe še nepoškodovanega. Zopet je dvignil glavo in z njemu lastnim monotonim, tihim glasom rekel: »Senatorji Celij, Pizo in Hortenzij grede takoj v Oglej v kator barbarov in stopijo pred Vadomarja, markomanskega kralja, z darovi od mene. Izročili mu bodo knralski sedež, togo z zlatom vezanimi palmami in krono in ga spomniti na prijateljske razmere, ki so vezale od časa kralja Marboda Markomane z Rimom. Ako se Vadomar vrne nazaj čez Donavo, kaznuje upornike in prišee novo zvezo, tedaj mu odpustim njegovo drzno in nepremišljeno ravnanje in odprem za najrevnejše iz onega naroda mejo Recije. Norika in Panonije. Tam naj pomagajo dežele zopet urediti, ker so jih opustošili. Kolovodjo Servija pa naj odpustanci izključijo od poga-

Gori, gori, gori!...

Opravičeno moramo že v samem naslovu trikrat poudariti tisto grozoto, ki nastane, ko se pojavi rdeči petelin iznad streh naših domov. Vžiga strela, zažigajo otroci, podžigajo norci in tem podobni pijani kadilci, pa tudi zločinci, ki imajo svojo posebne vrste zlobno zabavo nad plameni in uživajo ob nesreči bližnjega. Prav nič se ne bomo pregrešili, če ugotovimo sicer žalostno dejstvo, da požigajo brezvestni ljudje sami — hoteč se okoristiti na račun zavarovalnice, ki jim jo izplačujejo zavarovalnice, če se jim ne dokaže krivda na požarih. Ne bomo sicer trdili, da se dogaja to na splošno. Vendar pa moramo na žalost ugotoviti, da je — ne samo pri nas v nekaterih krajih — marveč tudi drugje zelo zelo nizko padla zavarovalna morala in zavest odgovornosti nasproti narodnemu gospodarstvu. Tega menda ne bo nihče trdil, da gospodarstvo ne trpi ogromne škode prav zavoljo požarov. Sej gori neprestano, in zgodilo se je nedavno, da je bilo pri naši slovenski zavarovalnici (Vzajemni) samo en dan javljenih — 31 požarov! Ali ne dá to res misliti? — Značilno je tudi, kako mislijo o pogostih požarih sami ljudje na deželi. Omenjeno bodi, da se je neki ugleđen župan iz nekdanje Stajerske nasproti cenilec škode izjavil: »Če enkrat zagrmí, gori že hkrati na treh krajih vasi.« Kaj je hotel reči s tem, menda ni treba še razlagati. — Nesreča sicer nikoli ne počiha; to je res. Ampak hotena ali zaželjena nesreča, to je čisto nekaj drugega. Takih posebnih vrst nesreč, ki za gotove ljudi niso nesreče, mora biti koncem konca vendar že — konec!

To je že nekaj, da mora vsak pogorelec predložiti zavarovalnici potrdilo sodišča, da ni kriv na požaru. Ali človek se pri tolikanj po-

žarih ne more otresti mnenja, da se ponekod ne postopa s tisto strogo natančnostjo po poizvedovalnih organih, kakršno zahteva tako koščljiva zadeva kot so stoteri požari zadnjih let, ki jim ni mogoče izslediti izvora ali vzroka.

Če je pri kakšni stvari potrebno sodelovanje javnosti, je to potrebno pri poizvedovanju, kje iskati in izslediti krivca. Saj nihče ne ve, kdaj tudi njemu zapoje žalostno pesem rdeči petelin na strehi.

Ali bodo morda vsaj visoke kazni, ki zadenejo zločinske požigalske tipe, le-te odvračale od njihovih zlonamernih dejanj? Zato mislim, da nikakor ne bo odveč, če priobčimo višine kazni, ki jih predvideva naš novi kazenski zakonik. Ta določa v § 187.: Kdor stori požig na tuji imovini, se kaznuje z robijo do petih let ali s strogim zaporom.

Dalje določa § 188.: Z robijo do dvanajstih let se kaznuje 1. kdor povzroči s požigom svoje ali tuje imovine nevarnost za življenje kakšne osebe ali nevarnost v velikem obsegu za tujo imovino, in 2. če je kdo zbog požiga izgubil življenje ali je bil težko poškodovan, a je mogel storilec za to vedeti vnaprej.

Se težje kazni določa § 189. kaz. zak. Po tem paragrafu se kaznuje s smrtjo, dosmrtno robijo ali robijo najmanj desetih let 1. kdor povzroči s požigom svoje ali tuje imovine nevarnost za življenje več oseb; 2. če je zbog požiga več oseb izgubilo življenje ali so bile težko poškodovane, a je mogel storilec za to vedeti vnaprej.

Navedimo naposled še določilo § 190. kaz. zak., ki se glasi: Kdor povzroči iz malomarnosti požig na tuji imovini in spravi s tem v nevarnost življenje kakšne osebe, ali spravi v nevarnost tujo imovino v velikem obsegu,

se kaznuje z zaporom do dveh let ali v denarju do 20.000 dinarjev.

Ce je kdo zbog tega izgubil življenje ali je bil težko poškodovan, se kaznuje storilec s strogim zaporom najmanj treh mesecev. Če je zbog tega več oseb izgubilo življenje ali so bile težko poškodovane, se kaznuje storilec s strogim zaporom najmanj enega leta.

Naj zadostuje sama navedba teh kazenskih določil, nanašajočih se na požige.

Morda bodo vsaj le-ta dala nekoliko razmišljati o grdobiji takih dejanj tudi onim, ki nimajo niti čuta odgovornosti nasproti sočloveku, niti trohice vesti. Zdi se, da manjka v tem pogledu vzgoje, da o samovzgoji niti ne govorim. Na naslov gasilskih enot, čet ali društev, naj se nazivljejo kakorkoli, bi hotel zapisati te-le vrstice: Ali bi ne bilo pametno in priporočljivo, ko bi med svoje sporedne na veselilnih prireditvah še pred neizogibno pa prav tako nepotrebno točko pesa uvrstila predavanje o morali (nравnosti) in odgovornosti onih škodljivcev naroda, ki v svoji brezvestnosti vsako leto povzročajo s ljudem milijonske škode? F. K-u.

Kako je z delavsko stavko?

Dne 12. septembra je imelo tekstilno delavstvo v Mariboru shod, ki so ga sklicale strokovne organizacije in ki se ga je udeležilo nad 3000 delavcev. Delavstvo je zborovalo tri ure ter nato sklenilo, da zapusti tovarne, ki jih je imelo doslej zasedene. Delavci so se po zborovanju mirno razšli. Manjša skupina v večernih urah še zboruje ter sklepa o postavitvi stavkovnih straž pred tovarnimi. Upati je, da pride v kratkem do sporazuma med delavstvom in podjetji v Mariboru.

V Westnovi kovinski tovarni v Gaberju

janj. Zahtevam namreč, da mi ga kralj Vodomar živega izroči.

Fronto se ni prav nič začudil nad to odredbo. Takoj je razumel, kam meri. Tudi imperatorji, bolj razburjivi kot on, so pomirili svojo prvo gorečnost in so se brez pomisleka uklonili pred nujnostjo, ako je tako blagor države zahteval. Ako pa je bila nevarnost odstranjena, so pa dvakratno plačali svoje ponižanje sovražniku, ki je postal prijatelj. Njihov užaljen ponos je imel dolg in masčevalen spomin.

»Jutri ob sončnem vzhodu,« je nadaljeval Mark Avrelj, »morajo svečeniški vseh od Rima priznanih ver darovati svojim bogovom. Na Kapitolu bom sam prosil milosti za Rim vladarja Olimpa. Čez tri dni pojdem v vojsko proti Oglegju, da dam svoji volji moči s svojo vplivno besedo. Ni še izginil strah pred legijami med barbari.«

Zamahnil je z roko v znamenje, da je s svojo odredbo končal in se zopet obrnil k mizi. Kakor hitro je Fronto odšel iz sobe, je cesar težko omahnil na stol in si pokrtil obraz z obema rokama.

Nikoli še ni bil Mark Avrelj vojak ne po znanju, ne po vzgoji. Vzgojen od svoje rane mladosti od grških stotikov, je živel bolj življenje opazovalca. Najprejnejši je bil tedaj, ko je v svojem letovišču v Albanskih gorah, v krogu slavnih modrijanov svojega časa, proč od hrupa državnega stroja, bral, pisal in premišljeval. Ker ni ljubil vojaškega življenja, si je takoj po smrti Antonina Pija izvolil mlajšega adoptiranega brata Lucija Vera za sovladarja in ga oklical za drugega imperatorja. Misli je, da se bo miadenič, ki je ljubil viteške igre, kmalu in pustolovščine, rad ukvarjal z vojaštvom in ga nadomestil na bojnem polju. V tem pričakovanju je delil z njim svojo moč.

Toda Lucij Ver je zapravljal svoje sile v brezumni razuzdanosti, se obnašal nebrzdano

kot Neron; leno kot Vitelji. Ta pustolovec mu ni bil nikaka podpora, ampak ovira. Bil je zapravljen in pijanec, ki je vedno in vedno dal v glavnem mestu samo pohujšanje. Mark Avrelj pa je moral vedno popravljal njegova nasilja, plačevati njegove dolgeve in vrhu vsega tega potpeti z njegovimi žalitvami.

V težkih skrbih je cesar, sedeč pri svoji mizi, globoko vzdihnil. Kona ga je tlačila, življenje mu je bilo v breme. O, da bi mogel odloži ti škrlat, ki je bil okrvavljen od krvi toliko vladarjev! Potem bi bil varen pred nevarnostjo toliko velikih in malih. Tedaj bi lahko sanjal v svoji priljubljeni knjižnici o minljivosti vsega zemškega. Toda aedaj je bil cesar in Rimljan in ni smel niti za trenutek misliti na kak počitek, ker je grozilo masčevanje razjarjenih narodov pred vrati Italije. Moral je biti hraber in prisoten z duhom, svojo naklonjenost in nenaklonjenost je moral sebi zatrepi in postati utelešena državna dolžnost, da vlije s svojim zgledom srčnost in zaupanje prestrašenemu narodu.

Da, osebno se bo postavil na čelo legijam in jih peljal proti sovražniku. Blesk in znana cesarska moč, ki je slonela na celi vrsti zmag in triumfov, bo barbare preslepila in uničila. Ime imperatorja, vladarja sveta, zaleže sama toliko kot cela vojska. Predolgo in preobčutno je težila barbare železna roka rimskih vladarjev, da se ne bi stresli ob pogledu takega velmoža.

Mark Avrelj je vstal. Na njegovem licu so bili opекast rdeči madeži, njegove oči so bile polne utrujenosti. Kar hropelo je v njegovih prsih in začel je kašljati. Iz navade je prijel za posodo, ki je stala na mizi, jo naslonil na ustnice in pil poželjivo uprav zanj pripravljeno mešanico. Njegovo slabotno zdravje se je od dne do dne bolj javljalo.

Zašumela je naenkrat vratna zavesa in lahkih korakov je vstopila ženska postava visoke

rasti in lepe zunanosti v delavnico vladarja. Pristopila je k cesarju, se s prsti dotaknila njegovega čela in ga pazljivo pogledala v oči.

»Že zopet kašljaš?... Ne taji, slisala sem te. In tvoje oči so modro obrobljene in tvoja senca so mrzla. Tolikokrat sem te že prosila, da se ne bi z delom presilila.«

»Ti... Ti si prosila?...« je rekel zadeno Mark Avrelj.

Ni se mogel spomniti, da bi se bila Faustina kdaj zanimala za njegovo zdravje.

»Se večeraj sem z Galenom zelo obširno govorila, da so tvoje moči izčrpane,« je lagala Faustina. »Ti potrebuješ daljšega odpočitka.«

»Morda ga bom kmalu za vedno dobil,« je rekel tiho vladar.

»Ravnokar mi je povedal Fronto, da hotel celo sam oditi na bojišče,« je nadaljevala Faustina in pritisnila svojo glavo na možev prs.

»Ali hočeš mene in sina pahniti v bedo in žalost? Ti si bolan in ne boš mogel prenesti življenja v taboru, pa tudi ne ljubiš vojaškega življenja. Zakaj si sam delaš tako silo? Na bojišču te lahko nadomestijo Avidij Kasij, Markrinij Vindeks ali Publij Kvintilij.«

»Avidij Kasij je potreben v Afriki,« je odgovoril Mark Avrelj in se iztrgal objemu svoje žene. »Videks pa ima posla na severni meji. Ne brigaj se za me. Bogovi, ki so me posadili na cesarski prestol, mi bodo tudi stali ob strani, ko bom vršil dolžnosti vrhovnega gospodarja vojske. Vladarjeva dolžnost je, da deli z vojakom njegove napore, ako grozi domovini resnično velika nevarnost.«

»Dober svet večih več pomaga, kot dejansko sodelovanje. Saj lahko vodi vojsko iz Rima.«

»Za pametne nasvete je danes že prepozno. Samo navzočnost vladarja, da, obeh vladarjev, bo zopet oskrbela vojske, ki so se pobiti in pobiti zaradi vojne sreče barbarov umaknili. Tudi Lucij Ver bo oblekel težko vojaško suknjo.«

Poletnično rožanje v Ljubljano,

da si izberete najlepši zimski plašč, Vam udi
znana najboljša

damška konjickja PAULIN

Ljubljana - Zvezda.

Ob nakupu se Vam ob predložitvi voz. listka
povrne vozna 3. razreda oseb. vlaka od
vsake žel. postaje v Sloveniji do Ljubljane.

Kakor je mnogim znano, je vladala pre-
tekle tedne v nekaterih ameriških državah straš-
na suša. Ker primanjkuje trave oziroma sena,
hočejo v državi Minnesota zaklati en milijon go-
voje živine, ker bi sicer poginila od glada. Ame-
riška vlada je sklenila, da zaklano živino od-
kupi in uporabi za prehrano nezaposlenih de-
lavcev.

A. Planinšek,

agencija bančnih in kreditnih
poslov. Ljubljana, Beetho-
va 14. telefon 3510. Vam
posreduje vse bančne posle, nakup in prodaje vred-
nostnih papirjev najkvalitetnejše takoj v gotovini.

Danski mlekarji bodo štrajkali

Dne 13. septembra bočejo štrajkati mle-
karji države Danske. Po poročilih mlekarске
organizacije je namen štrajka v prvi vrsti ta,
da pokaže moč danskega kmetijstva. Organi-
zacija je sklenila, da organizira »kmečko voj-
skot 10.000 ljudi, ki bo onemogočila delo
stavkokazov.

Pol leta staro kozo molzejo

Nenavaden slučaj se je pripetil te dni v
vinogradu trgovca Nikole Džakiča v Smede-
revu. Džakič je kupil kozico, ki se je opleme-
nila o veliki noči, tako, da ima živčala danes
komaj pol leta. Kozica mladiča še ni vrgla,
vendar jo že lahko molzejo in daje prav dobro
mleko. Podoben slučaj s kravo se je zgodil
pred leti v okolici Smedereva.

Kmetije!**Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!**

Angleški parobrod »Ation Kest« je na-
davno preiskoval morje v Južni Afriki, pri
tem je prišel na tako globočino, da tozadevni
aparati že ni mogel več zabeležiti globine na
tistem mestu.

F. I. GORIČAR - pri Ivanki
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

se priporoča vsem svojim cenjenim odje-
malcem za jesenski nakup. Na zalogi velika
izbira blaga za moške in ženske plašče in
obleke, za jesensko perilo, deke, kovrte,
razno trikotajo, pletenine, dežnike i. t. d.
Na zalogi tudi damski Hubertus plašči od
Din 240.—, otroški Hubertus plašči za
žolako deco od Din 135.—. Vse vrste
blago za nevestine opreme po jako ugodnih
cenah. Pri nakupu nad Din 100.— primeren
nameček, ako se sklicujete na ta inserat
v »Domoljubu«.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali njen prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebitve ali prodajajo svoje pridelke ali
iskajo poslovske oziroma obrtne pomočnikov
ali razgovor in garobe.

Prispevka za male oglase se plačuje naprej.

Mizarstvena vajenca

sprejme Šefina Viktor,
Gucelje 19, št. Vid nad
Ljubljano

Kamnosečnega vajenca

poštenega in pridnega
s hrano in stanovan-
jem sprejemam takoj
Jernej Lerec, kamno-
sečni mojster, Vel. Men-
goš 54.

Sprejemam več čestitaj-
skih pomoč-
nikov. Grile & Komp.,
Novo mesto.

Čestitaj. pomočnika

in vajenca sprejemam
takoj, stalno. Ponudbe
upravi Domoljuba pod
»Dolenjski« št. 135-7.

Prešite oboje (kovrte)

vsako-
vrstne izdelujem, tudi
stare popravim. Zale-
teji, Puž ne o pri Ljub-
ljani.

Posestvo na Dolenjskem-Cel-

novski št. 2 pri Trebnjem,
hiša, vinograd, njive,
travniki, hrastov gozd,
skupno 3½ hektara,
prosto voljno po nizki
ceni naprodaj. Poses-
nila: M. Groselj Cel-
novski št. 2, p. Trebnje.

Klappa, poštenega in

pridnega za
kmečka dela, sprejemam
takoj. J. Zavažnik, Dol-
nice 13, št. Vid n. Ljublj.

Vajenca iz boljše kmet-

ske hiše, zdrave-
ga, močnega, ki ima
veselje do mizarstva,
sprejemam. - Hrana in
stanovanje v hiši. Po-
nudbe je poslati na
upravo Domoljuba pod
»Mizarstvo« št. 136-27.

Nagrobne spomenike

izdeluje najceneje Mu-
lej Joško, kamnosek,
Krško, polg. bolnice.

Polhov kože

kupuje v vsaki množini Zdravič
Ljubljana, trgovina usnja in kož
dirjačin, prej Florijanska ulica, zlati Stari trg na-
sproti kavarni Zalaznik. Cena kakor je blago.

Podpisani izjavljam,

da nisem plačnik za dolgo-
ve, ki bi jih napravila na
moje ime Ana roj. Gorjup. Stanko Štefan, Krško.

A: »To je kriš s temi deklet! Danes imamo
dvakrat toliko skrbi s njimi kot nekdaj.«
B: »Kako to?« - A: »Prvič, da dobiš ženo in
jo omiliš. Drugič pa, da mož preskrbi službo.«

Vse vrste moške obleke

in perila pripravijo po
najnižji ceni. Presker.
Sv. Petra c. 14.

Vrtnarja za zelenjarni

vrtni in za vrt-
stvo vsaki panog polje-
delstva in živinoreje
sprejme bolničarica Ko-
pravica. Delati mora
tudi sam. - Popolna
oskrba v hiši. Je lahko
oženjen, če je lena pri-
pravišena sprejeti na-
menjenje. - Natančneje
pisмено pri upravi bol-
nišnice.

Oroslov Dolenc

Ljubljana, Wolfova uli-
ca št. 10. sojet kupuje
vosek in med ter pro-
daja sveče vseh vrst
in slaščice.

Vajenca za šivilje

sprejemam takoj. Hrana
in stanovanje v hiši
proti plačilu. Salon de
Paris, Ljubljana, Go-
sposka ul. 4/II. Sattler.

Prode so:

Hiša s 4 so-
bami 2 klet-
mi, hlevom na 1 goved.
Zemljišča za 1 oral,
redi se lahko 1 goved,
kozelec s 2 okni. Tik
banovinske ceste Litija
Ljubljana, v Stangar-
skih poljanah p. Litija,
občina Trebeljevo. Cena
25.000.—. Več se izve
pri Korošec Francu,
Iskrlan št. 3.

Tri tiskalne stroje,

pogrešljivega, kroš-
škega in enoga za Din
600.— prodam. Gra-
daska 8.

Kopim v gotovini po-

sestvo s sadnim
vrtom v kakem večjem
kraju najraje na Do-
lenjskem. - Cena do
25.000 Din. Prijave s
navedbo cene in opisom
na upravo Domoljuba
pod »Soliden plačnik«
štev. 13618.

Ozimina: pšenico, rž, ječmen
in žitnako grahovo
dobite v najboljši kakovosti pri tržki
Fran Pogačnik d. o. o., Ljubljana
Tyrteva (Dunajska) c. 33, Javna skladišča (Balkan)

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v ka-
terem naj oglašuje trgovec ali obrt-
nik. Vsakdo bo pri tem upošteval
list, potem katerega bo prišel naj-
sigurnejše v stik z najširšimi kupno-
močnimi sloji prebivalstva. In to je
naš dnevnik »SLOVENEK«, ki ga
bere — posebno ob nedeljah —
malo izjemami vsaka slovenska hiša.
En poskus Vas o uspehu prepriča!

Belgijec Schaefer, ki je bil do nedavnega
zagrizen komunist in je bil sam več časa v
Rusiji, je rekel na nekem komunističnem se-
stanku med drugim tudi to-le: Tam (v Rusiji)
ni delavcev, tam so sami sužnji, tam se hranijo
s krvjo naroda poedini tirani. Izjavljam vsi
to v imenu milijonov nevarnega delavstva v
Rusiji...

Brinje in rozine

za izganekuh oddaja po ugodni ceni trdka
Ivan Jelačin, Ljubljana, Askerčeva 1

MOŠT

iz grozdja, kakor tudi vse sadne
sokove morete pripraviti za trajno
porabo skozi vse leto

BREZ VSAKIH APARATOV
BREZ STROKOVNE PRIPRAVE
BREZ IZGUBE CASA

Z Nipakombinom A/II.

Odlična iznajdba današnje vede!
Preprosto! Ceno! Higijenično!

Odobreno po ministrstvu poljedelstva

Navodila in cenik pošilja zastonj!

RADIOSAN - Zagreb
Dukljaninova ulica 1

»Domoljub« stane 35 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. - Izhaja vsako sredo. - Dopise in epise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 25-40.
Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. - Naročnino, inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92.
Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. - Urednik: Jože Količek. - Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed.